

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
6-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitási díj 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 557.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JOSEF.

Szerda, május 30.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesércik: Wekerle programja.**
- Az államtisztviselők acérelmei.**
- Wekerle programja.**
- Mi történik az adóhátralékkal?**
- A kereskedelmi- és iparkamara az aradi iparért.**
- A kormányprogram a főrendiházban.**
- Herbert a katedrán.**
- Az autonóm vámtarifa.**
- Károlyi István gróf aradi jelöltsége.**
- Barabás az állatkert élén.**
- A főigazgató nyilatkozata az érettségi lefűggesztéséről.**
- Az aradi jelöltek.**
- A milliomos kisasszony regénye, vagy: A lovászfiú szerencséseje.**
- A nemzetiségek a bizottságokban.**
- Tárcs: Nincs bűnös. Irta: Fényes Samu.**
- Csarnok: Az elfelejtett tanács. Irta: Simon V.**

Wekerle programja.

Arad, május 29

A parlamenti elmésség napszamosai lesznek hivatva megállapítani, hogy premiér volt-e inkább Wekerle Sándor mai bemutatkozása, vagy repriz? Mert Wekerle Sándor programja már benne van a magyar országgyűlés naplóiban. Daliás idők feljegyzéseiben, a mikor Wekerle, az ifju pénzügyminiszter, az állambáztartás első fölöslegét tette le a Ház asztalára; a mikor az új pénz-értékről szóló törvényjavaslatot a modern Magyarország alapkövei közé rakta, s később, a mikor az egyházpolitika verejtékes küzdelmének volt részese, Szilágyi Dezsővel és gróf Csáky Albinnal egyetemben. S a szónok, a ki a

középre elhelyezett miniszterelnöki szék-ből szólott, mintha nem kilenc esztendeje, hanem csak tegnap vált volna meg a parlamenti élettől. Hangján, előadásmódján, meggyőződésén semmit se szűrkitettek a bürokráciában töltött esztendők.

Es mégis, — inkább premiér volt. A parlament más, a mely a programot hallgatta, s Wekerle is más. Nem egyéni tulajdonságaiban változott meg, még kevésbé pedig elveiben. Hanem a hivatás, a melyre most vállalkozott, a helyzet, a melyet a parlament pártjai között elfoglal, más, összehasonlíthatatlanul más, mint azelőtt.

Más, — és úgy látszik rózsásabb, különösen ma rózsásabb, mint egyéb programbeszédei idején. Hatalmas, ellenzék nélkül álló, s talán ellenzékét nem is tűrő többség miniszterelnöke, a mely többség a visszatért alkotmányos étellel együtt tartja diadalmas székfoglalóját. Magyarország egyik legnépszerűbb nevével viseli: az ő személye volt a koalíció egyik legjelentősebb vívmánya, amelyet az egész ország örömmel köszöntött. S a parlament elé teli kosárral jön. Igéretei, kijelentései annál kedvesebbek a fülnek, mert amit mond, azt legnagyobb részben módjában is van megcsinálni. S mindezen felül ép tegnap buktatta meg Hohenlohe osztrák miniszterelnököt, egy olyan kérdésben, a melyben az önálló vámterülethez való jogunkat emelte érvényre.

Miniszterelnök, aki így léphet a parlament elé, nagyobb hiúság nélkül is az ünneplés lávaerővel kitoró megnyilatkozását várhatja. S Wekerlének ma nem volt ebben része. A többség, különösen a függetlenségi párt a beszédet hüvösen, tartózkodóan fogadta. Csak a beszéd egy-egy helyén hangzott el egy-egy közbevetett éljenzés, mint a minővel az obstrukciós szónokokat szokták biztatni a vitarendezők, hogy azok idő előtt ki ne álljanak. A gazdasági kérdések részénél lomha hangulat, — a beszéd befejezésénél pedig csak az alkotmánypárt éljenzett, míg a többség egyéb részén nagy, szinte kínosnak nevezhető csönd terpeszkedett.

Igaz, hogy maga a beszéd se volt külső hatásra építve. Mondhatta volna úgy, mint Széll Kálmán, a magyar póz-király mondta, amikor a Körberrel való konfliktusa után hazajött:

— A csatából jöttem. Rajtam még az ütközet pora . . .

Wekerle nem hivatkozott bécsi győzelmével. A beszédje egyszerű, komoly volt, mint aminőt az ő hite szerint a munka jegyében megindult korszak miniszterelnökének mondania kellett. De hatást még se tudott vele kelteni.

Sok volt-e, vagy kevés az éljen: nem a mi dolgunk firtatni. A miniszterelnöknek és pártjainak dolga: ha Wekerle beérte vele, senkinek sincs joga sopánkodni fölötte. De az ő kéntelenül lanyha fogadtatásnak, amelyben a miniszterelnöknek ma része volt, érdekes, komoly okai vannak, amelyekkel nagyon időszerű már most foglalkozni.

Atűtött a függetlenségi párton az a gyanakvás, amelylyel minden külső biza-

Nincs bűnös.

Irta: Fényes Samu.

Aéres Pállal az államfogházban ismerkedtem meg, ahova engem párbajért, őt meg többrendbeli izgatásért zárták. Azt hittem, szociálista, de csodálkozva tapasztaltam, hogy az államfogházban levő 3-4 szociálista megvetéssel elkerülte. Igen barátságos, jámbor embernek látszott, mindig szolgálatra kész, mindig csöndes, de azért nem vidámság híján való, de ez a vidámság nem a beszédében nyilatkozott meg, — inkább a szemében. Abrándos, rajongó szemű voltak.

Az államfogházban könnyen megy az ismerkedés, — sok ideje van az embernek a beszélgetésre s örül mindenik, ha van kivel beszélnie.

— On szociálista létére nincs a többiekkel barátságban.

— Nem vagyok én szociálista, — bojkotáltak. Sok mindenben nem egyeztünk meg.

— Hát nem szociálista izgatás miatt van ellétélve?

— Egy röpiratot írtam, amelyben azt igyekeztem megvilágítani, hogy nincs bűnös, tehát nincs is joga a társadalomnak senkit se büntetni.

— Szép tan! Hisz akkor ki vagyunk szolgáltatóva mindennek. Ha bűnös nincs, bűn sincs

— és akkor védtelen maradnak a társadalmi intézmények.

— A társadalmi intézményeket meg kell védeni, már amelyik érdemes rá és azokat a veszedelmeket, amelyek elől védjük, elnevezhetjük bűnnek, ha önnek vagy az embereknek úgy tetszik, de a védekezés módja semmiesetre sem lehet az, hogy egyikre vagy másikra rá-sűjtjük a bűnös bélyeget. Ez igazságtalan, mert hazugság, célra nem is vezet, mert nem igaz. Nem az ember bűnös voltában kell a rossznak az okát keresni, csak a rossz nevelésben. Nem a bélyeg és a büntetés használ tehát, hanem a nevelés. Ha jól nevelnek az embert, megszűnnek a bűn, a nyomor és a nyavalyák nagy része.

Kezdtém érteni ezt az embert. Amolyan bolondos idealista álmodozó, aki semmiféle rendszerbe nem illik bele, tehát könnyen üldözöbe veszi az ügyesség, a fennálló védője, de ki-dobja magából az új rendre törő, praktikus célokra törő szocialistaság is.

— Ugyan mit gondol az olyan ember felől, aki megtagadja az édesanyját? kérdezte tőlem egyszer heves vita után,

— Vagy a fiu, vagy az anyja szörny.

— Pedig egyik sem az. Hallgassa meg az én históriámat. Anyám az édes anyja mellett egy kis városkában élt. Nagymamának a püs-pöki kincstárból nyugdíjcskája járt, anyám varrt, hímzett, — meglehetősen egyhangú élet.

Nehány öreg emberen kívüli szónok nem beszélt, mert nagyanyám igen vallásos volt és szerette volna, ha leánya kolostorba lép. Egyszer aztán nagygyakorlatok közben két napig a városban volt egy divízió huszár, egy hadnagyt a nagyanyámékhoz szállásoltak. A többi fölösleges részletezni, anyám fiatal volt és fogékony, a hadnagy vakmerő és csinos, a baj megtörtént, — anyám még tán a nevével se tudta csábítójának. Ez uram nem a szív dolga, hanem egy szerencsétlen percé. Voltaképp ártatlan mind a kettő.

Anyámék bűnnek nevezték, az isten büntetésének, mert nem vettek föl idején a fátyolt. A mi erkölcsi felfogásunk ugyanis egész szövvényes erőnek festi le a rosszat. Bűn és büntetés egymást szülik s minden büntetés egyszerűen új bűn. A bűnért pedig vezekelni kell. Anyám már eljátszotta a vezekelhetést a saját személyére nézve, — vezekelnie kell tehát velem. Így leitem én anyám bűnének vezeklése. Ha már anyamból nem lehet apáca, legyen én belőlem szerzetes.

Az ilyen erkölcsösség voltaképp emberölésre vezet, mert annyi, mintha megölnék az embert, akinek a bölcsője fölött így határoznak. Az ilyen eljárás aztán újabb meg újabb tévedéseknek, rossznak, vagy ahogy önk mondják, bűnnek a szülőgáya. Így lett az egy százból egész áthallan bozót.

Anyám felköltözött a fővárosba, barátai tud-

lomnyilvánítás mellett is Wekerlét körülveszik. Azt mondták rá: a szfinksz. A titokzatos férfi, aki velük halad, de talán csak egy kedvező percet vár, hogy a negyvennyolcat újra alárendelje. S a gyanakvást erősíti, hogy Wekerle olyan eszes ember: vajjon nem akar-e tuljárnai az eszükön? Vajjon nem akarja-e megcsinálni egy napon a hatvanhetesek palotaforradalmát, hogy a negyvennyolcasokat az abszolút többség trónusáról letaszítsa? Sima, nyugodt ember, nem kurjongat velők, nem adoptálja közkeletű frázisaikat: valamit okvetlenül forgat fejében a szfinksz. És abból a nagy türelmetlenségből, amelylyel a mult emberei iránt viseltetnek, valami önkéntelenül áthárul a saját miniszterelnökökre, a kinek a mult emberei, a gyűlölt szabadelpártpártiak fegyvertársai és barátai voltak.

A csöndes részvét második oka ennél is szomorubb. A miniszterelnök beszédének egy része sötét rébusz maradt azok előtt, a kiket vagy Barabás, vagy az, a ki ezt a szálló ígét rá fogta: tudja a fene-embereknek nevezett el. A kik frázisok között nevelkedtek, jól-rosszul alkalmazott bombasztokon és kopott hasonlatokon ugrattak át a népszerűség árkaiban, azok előtt a készfizetések fölvétele, a valutarendezés részletei sokkal inkább idegen ügyek voltak, hogysem lelkesedni tudtak volna érte. Hogy Wekerle mért akar kevesebb tiz koronást kibocsátani, a készfizetést fölvenni, — tudja az a bizonyos valami, meg a finánc!

Gazdag, sokat ígérő a program, amelyet Wekerle kifejtett. Lehetne többet kívánni, lehetne egyet mást szebben kívánni, mint a hogy ő meg akarja csinálni: de ha a mai programját alkalma lesz beváltani, — gáncs nélkül folytathatja fényes lapokkal ékes multját. De amikor egyfelől az önkéntelen gyanakvás, rejtett szándékokat kutatás kíséri, — másfelől pedig többségének nagy részében ép azokra a kérdésekre nézve hiányzik a rátermetség, amelyek elintézésére hivatva van: akkor Wekerlének nehéz, szinte bizonytalan helyzete van. Mert a gyanakvást könnyen okozhat meglepetést egy olyan pártnál, amely a miniszterelnököt bármely pil-

lanatban leszavazhatja, a gazdasági kérdésekhez éretlen frakció pedig könnyen kívánczozhatik a régi vizekre, amelyeken kevesebb hozzáértéssel, zajosabb ügyekben, nagyobb sikerekre, élénkebb szereplésre volt mód.

Ma, a miniszterelnök fogadtatásának hatása alatt önkéntelenül ránk szállt ez az aggodalom, de ma még reméljük, hogy nem lesz igazunk. +

Az államtisztviselők sérelmei.

(A fizetésrendezés. — A szolgálati pragmatika. — Intézményes biztosítékok. — A tisztviselőtelep és szövetségezt ügye.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29

Amint megirtuk, az *Allami tisztviselők országos egyesületének aradi köre* csütörtökön, a hó 21-én délután 5 órakor a törvényszék esküdtészi termében rendes évi közgyűlést tart, amelynek tárgyai között nemcsak a tisztviselők, de a nagyközönség szempontjából is fontos azon sérelmeknek felsorolása, melyeket már esztendő óta hiába hangoztatnak az államgépzet munkásai. Ezeket a sérelmeket élénk színekkel festi meg a kör évi működéséről szóló jelentés, melyet *Kosinszky Viktor* társelnök és *Schweigert Péter*, a kör agilis vezetői terjesztenek a plénum elé.

A jelentés elpanaszolja, hogy a fizetésrendezés kérdését a politikai viszonyok miatt nemcsak keresztülvinni nem lehetett, de ezenfelül a tisztviselők a teljes szótlanúságra voltak kárhoztatva, mivel minden akciójuk politikai színezetű lett volna. Hiába sürgették a lakbérbeosztás és a tisztviselői hitelügy rendezését, a szolgálati pragmatikát. A helyzet a régi maradt.

Érdekes részlete a jelentésnek, mely a tisztviselők állásának, jogai és kötelezettségének intézményes biztosítékairól szól. Ezt a részt az alábbiakban közöljük:

A közel mult sajnálatos eseménnyel tanúságot nyújtanak a tisztviselői kar fonák és rendezetlen szolgálati helyzetéről. Bíról állások rendültek meg, magasrangú tisztviselők lettek áldozatal alkotmányos meggyőződésüknek vagy lelkiismereti szabadságuknak; viszont mindenre kapható existenciák vették el és vehették el a kenyeret becsületben megőszült család-

dos apáktól csupán azért, mert szolgálati viszonyaink merőben szabályozatlanok és a tisztviselőnek felsőbb érdekek, vagy politikai rendkívüli viszonyok könyörtelen pressiója közepette sem felfelé a hatalom ellenében, sem lefelé a tömegek indulat és pártpolitikai felfogás és kíméletlenség vezetett követeléssel és állásfoglalása ellen semmiféle intézményes biztosítékot nem nyújtanak. Ezen éppen oly lealázó, mint erkölcstelen és alkotmányos kormányzati szempontból is egyaránt lehetetlen helyzetnek egy megfelelő szolgálati pragmatika kidolgozásával és életbeléptetésével feltétlenül minél előbb véget kell vetni. A tisztviselők az államgépzet szilárd és integrans részévé kell tenni és független, de szigorúan körvonalazott munkakörét és szerepét úgy a megingathatlan társadalmi rendnek, mint alkotmányunknak is egyenest egyik fő fő garanciális biztosítékává kell tenni!

Ezen a passzuson kívül érdekes része még a jelentésnek a tisztviselőtelep és szövetségezt ügye. Az előbbiről pár napja emlékeztünk meg bővebben, az utóbbiról így számol be a jelentés:

A fogyasztási szövetségezt létesítése sok alanyi és tárgyi nehézségbe ütközvén, az erre vonatkozó tárgyalás még nem volt teljesen befejezhető. Különböző jelen stádiumában létesítése a gazdasági egyesülettel kapcsolatos fogyasztási szövetséggel összeköttetésben és testvéri érdekegységben tervezetik s az ügy iránt nevezett egyesület vezetősége meleg érdeklődést és kitünő indulatot tanusít.

Wekerle programja.

A pártvezérek nyilatkozatai.

(Az első törvényjavaslatok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, május 29

A t. Ház megszokta a koránkelést. Már fél tizkor élénk a folyosó s nagy érdeklődés előzi meg a kormányelnök programbeszédét. Szenzáció is van a folyosón. Tizkor megjelenik *Szell Kálmán*, az alkotmánypárt új elnöke *Nagy Ferenc* kíséretében s az első, a kivel szembe találkozik — *Kubik Béla*.

— Csodálatos — mondja erre nagy

ak nekí annyi munkát szerezni, hogy megélhetett. Engem papl ismerőssel bejuttattak iskolába és neveltek a szerzetesi pályára.

Nekem se a pálya, se az életmód nem tetszett, sem az erkölcsi elvek, amelyekben neveltek. Sikertült kimenekülnöm. Igen kíváncsian megelékszem, szeretek dolgozni is, a magam emberségéből szerettem meg a tanítóit oklevelet. A tanításban is gyönyörűségem tellett, hamar is készen akartam lenni, hogy én tarthassam el anyámat. Csak az, aki kolostorban él, tudja igazán megérteni, mit jelent az, ha azt mondom, szerettem anyámat. Valami telhetetlen vágy lakozott bennem szeretete után és nem volt senki, semmi, amit szerethettem anyámon kívül. A maga módja szerint anyám is szeretett, — már amennyiben erkölcsi elvel megengedték. Engem mindig büne élő jelenek nézett és meggyőződése volt, hogy a bűn semmi gyűlöletet élvezni nem szabad. Az anyai szeretet tehát nekí csak a büntetés újabb szakadatlan láncolata volt. Mert akármennyire belenevelték is ezeket a nézeteket, az anyai szeretet mégis keresztültört kérgők alól.

Igy aztán ha hetenkint egyszer meglátogattam, szegénynek három napig kellett különös vezekléseket elszenvedni azért, mert örövendett látásomnak.

Mikor aztán otthagytam a szerzetesi pályát, egészen kétségbeesett, — hisz az én életem volt arra szánva, hogy vezekeljen érte. Már ezután nem is örült, ha látott.

Ezért akartam minél előbb magamhoz venni, arra számítottam, hogy én ki vonom előbbi környezetéből, elfeledtetem vele, a magam ifjú erejével más erkölcsi világba neveltem belé.

Egondolhatja tehát örömet, amikor elője állhattam és így szólhattam hozzá: Anyám, elköltözünk vidékre, nem kell már dolgoznom, csak a magunk háza körül, megélünk a keresményemből ketten.

— Én nem mehetek hozzád, a mi utaink szétválnak. A büntet el kell temetni, de te annak kiáltó bizonyítéka vagy. Nem lehet, te miattad nem lehet. A te utad a bűné, nem mehetek veled.

Hiába volt minden beszédem, hiába magyaráztam nekí, hogy nincs büne, nekem sincs, — hogy az élet az örömmek adta és nem a vezeklésnek.

— Nem, nem, te elkárhozol és elkárhozom én is. Nekem el kell temetnem a büntet és el is tudnám most, az Isten megengedte. Volna valaki, — istenes ember, a bucsukon előnékesse a zsolozsmának, a szent zászlót hordja, aki segíteni akarna megtalálni az idevölés útját, élettársam akarna lenni, bekötne a fejemet, — de nem vehet el miattad.

— Én miattam?

— Igen miattad. Az emberek ujjal mutatnának reá, nem énekelhetne a bucsukon, a zászlót se vihetné, ha tudnák, hogy esett leányt vett el. Már pedig ha feleségének fia

van, akinek nem tudja apját adni, mindenki megismerné szegényét. Ha tehát te jó fiu, meg jó keresztény lennél, letagadnád még a létezésedet is.

Megdöbbenve halgattam.

— Mit kívánsz tőlem anyám?

— Hogy felejtse el, hogy anyád vagyok. Megélsz a munkából, rám nincsen szükséged, felejtse el engem, hogy én is elfelejtsem a bűnöm, tagadj meg, hogy én is megtagadhassam a büntet. Ne ismerjük egymást, — ez nekí is fájni fog egy darabig, nekem is, de azt monda a gyóntatóm, hogy csak ez áron nyerhetek bűnbocsánatot.

Nem akartam beleegyezni, anyám könyörgött, sirt, kétségbeesett, engem az örök menthetetlen martalékanak tartott, amiért szerzetes nem lettem s rögezméje lett, hogy feledést, bocsánatot — és férjet csak ez uton kaphat.

Végre is beleegyeztem — és most uram maga előtt lát egy embert, akit szülőanyja megtagadott, anélkül, hogy bármelyiküknek bűnük volna. De látja, azért anyám hetenkint kétszer bűntől, minden bucsun ott van és egész élete nem egyéb, mint büne miatt való örökös remegés... És mind ez csak a rossz nevelés eredménye. Mert csak a halál kultuszára tanítanak, mert az örök élet rettenetes küszöböt helyez az emberi balgóság: — a halált. A feltámadást is csak a halál egy fejezetének tekintik. A halál kultusza pedig

derültség közben a volt miniszterelnök — valahányszor először jövök a Házba, mindig Kubik Béla vár.

Wekerle premierjének különben fényes közönsége van. Alig van képviselő, aki ma ne volna a Házban és a karzatok is a roskadozásig megteltek. A karzaton van Bryan, az Egyesült-Államok volt elnökjelöltje. Ülés előtt a bizottságok alakulnak meg s így sokáig húzódik a megnyitás. Eljött Bánffy Dezső is. A folyosókon nyüzsgő és eleven az élet. Wekerle mosolyog és Sztéryni államtitkárral tanácskozik.

Tíz órára zsufolásig megtelt a Ház és megteltek a karzatok. Maga Wekerle válogatott szalon-találtként ül a bársonyszékben és alig győzte kivárni az elnöki jelentéseket, hogy elmondhassa programját. A beszéd első és bevezető része nem keltett nagy visszhangot; nem is kelhetett, mert itt jelentette ki, hogy a kormány a nemzeti eszméket, melyek az országot évek óta mozgásba hozzák, nem kívánja érvényesíteni és itt beszélt a választói jogról és kifejejtette az „egyenlő és tükör” jelzőket. Melegebb fogadtatásban és gyakori tapsban részesült a beszéd folytatása, mely a belügyi teendőket sorolta föl. A legzajosabb volt a tetszés a progresszív adó bejelentésénél, mikor a miniszterelnök azt jelentette, hogy a bevételi többlet arra lesz jó, hogy a népet sújtó kisebb adókat megszüntessék. Ellenben jóformán hatás nélkül pattogott el az önálló magyar vámtarifának (a bécsi diadalnak) bejelentése; a valutarendezésre vonatkozó bejelentést pedig alig értették, mert Wekerle nagyon szakszerű formába öntötte, amivel egyenes derültséget keltett. Vegyes hatása volt a horvát nyelv behozatalának bejelentése a magyar üzemeknél a közönséggel való érintkezésben. Ez nem elégitette ki a horvátokat és nem lelkesítette a magyarokat és mivel Wekerle itt végezte beszédét, a végső éljenzés és taps kissé gyengén hangzott.

A beszéd után az elnök felfüggesztette az ülést. A képviselők nagy része a teremben maradt és ennek közepén körülfogta a miniszterelnököt, hogy üdvözzölje

nem lehet más, mint rettenetes tévedések tényező talaja. Mi ezeket bűnöknek nevezzük és egész életünket avval töltjük el, hogy a bélyeggel a kezünkben járunk, kelünk, keresvén, mire lehetne rá nyomni ezt a szót: Bűnös. Pedig hát nincs bűnös, amit mi bűnnek nevezünk, az csak rossz nevelés gyümölcse.

— És még mindig tanító?

— Nem, elcsaptak

— Rőpirata miatt?

— Oh nem, egy szerencsétlen, megbélyegzett leányt segítettem ki a posványból. Ezt minősítette fölötte hatóságom erkölcstelenségnek, ezért csaptak el. Egyszerű, de tanulságos história az is, — majd máskor azt is elbeszéltem.

... És milyen szép lehetne az élet, ha csak az életnek élnénk, igazán birtokba vehetnők ezt a szép világot és megvalósulna az az idvezítő szózat: Jertek ide ti megfáradottak és megterheltek, hadd vegyem le a terheket. Mert uram, minden teher, amely alatt nyög az ember, levehető róla, minden fáradalma, elernyedése felüldíthető, csak hozzá kellene fogni, csak erre az egy dologra kellene megtanítani az embereket: Nincs bűnös.

És a szemel fényleni kezdtek valami benső tüztől és szinte azon kaptam magam, hogy a boldonszága ragadós.

vagy vitatkozzék vele. Ez volt Wekerle premiérjének külső képe.

Szünet után sorban felállottak a pártok vezérszónokai, hogy megtegyék nyilatkozataikat a kormány programjára. Az elsőség a legnagyobb párté: a függetlenségié, kiknek nevében Thaly Kálmán, a párt tiszteletbeli elnöke jelenti ki, hogy rájuk jó hatást tett a beszéd, skrupulusaikat megszünteti a Kossuth, Apponyi és Wekerle közti bizalmuk s ezentul is együtt kell maradnia a koalíciónak. Széll Kálmán, mint az alkotmánypárt elnöke tolmácsolja pártja bizalmát, Rakovszky István pedig a néppárt részéről jelenti ki, hogy bizalommal viseltetik a kormány iránt. A koalíciós pártok bizalmi nyilatkozatai után Maniu Gyula a nemzetiségiek nevében kijelenti, hogy nem támogatják a kormányt, Drohobeczky Gyula körösi püspök ellenben a horvátok nevében bizalmát nyilvánítja és bejelenti támogatásukat. Hodzsa Milán megragadta az első alkalmat, hogy nemzetiségi oldalról a kormányt támadja.

Az ülés végén beterjesztették a miniszterek első törvényjavaslataikat. Es pedig:

Wekerle Sándor miniszterelnök: az indemnítást és a horvát pénzügyi egyezményt;

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter: az önálló vámtarifát és a külföldi vámszerződésekről szóló javaslatot;

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: az állategészségügyi egyezményeket;

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter: az 1905. és 1906. évi ujoncmegajánlási javaslatokat.

Részletes tudósításunk a következő:

(Elnöki jelentések.)

Justh Gyula elnök az ülést pontban fél-tizenegy órakor nyitotta meg. Bocsanatot kérek — mondta — hogy nem nyitottam meg tíz órakor az ülést. De a bizottságok tartottak most ülést. Az elnöki előterjesztések során — sok köztük az olyan ügy, mely még a múlt országgyűlésről maradt — referált Rigó Ferenc haláláról, amely éppen kerek esztendővel történt. A magyar embernek volt a típusa — mondta Justh.

A múlt év október végén meghalt Bartna Miklós, akit nagy szeretettel parentált el Justh Gyula. A múlt Ház halottjai még: Milosavljevič Milán, Barta Ignác, Károlyi Sándor gróf, Esterházy Mihály gróf.

Az elnök előterjesztésével közben jött a terembe Apponyi Albert gróf, aki ma lett hatvan éves. A folyosón már ünnepelték, a teremben is percekig tartó éljenzés és taps fogadta.

Közben az elnök referált még arról, hogy 2288 elintézetlen kérvény fekszik a Ház előtt. Burdea Szilárd ellen összeférhetlenségi bejelentést tettek, mert ő egyik határőrezred vagyonának elnöke. A bejelentést azonban formai okokból félretették. Ezután az elnök a bizottságok mai megalakulásáról referált. Steiner Ferencet is megválasztották egyik bizottságba jegyzőnek s amikor az elnök erről közlést tett, egy női hang szólott le a karzatról:

— Éljen Steiner Ferenc!

Természetesen viharos derültség támadt erre az elszólásra.

Felolvassák a delegáció összehívásáról szóló miniszterelnöki átiratot. Elnök jelenti, hogy annak értelmében a holnapi ülésen választják meg a delegációba küldendő tagokat.

Rátkay László beterjeszté a gazdasági bizottság jelentését.

(Wekerle beszéde.)

Wekerle Sándor miniszterelnök emelkedik szószékre: Az országgyűlés két háza megalakulván, a kormány ismertetni akarja azokat az elveket, melyek működését irányítják. Kormányzásra vállalkoztak, hogy megmentse az alkotmányt, fentartsák a parlamentárizmust, hogy a közigazgatást és az állami élet minden szervet hazafiak kezébe juttassák.

Elveinket, politikai meggyőződésünket egész tisztaságban megtartottuk. Első feladat az államszükségletek kiegészítése. Javaslátot fog betervezni az indemnitás, az ujoncjavaslat és a Horvátországgal kötött pénzügyi egyezményről. Ezenkívül a kormány vállalkozott arra, hogy az általános választói jogot megalkotja, megcsinálja; a választási eljárást lehetőleg községenkénti szervezéssel és a kerületek új beosztásával. Ezzel véget ér a kormány feladata. De az átmeneti állapot nem gátol abban, hogy kulturális és gazdasági életünket egészségessé tegyük. Elő kell készítenünk mindent, ha nem is lehetünk majd mi a befejezők.

A belügy terén a törvényhatóságok és községek autonómiáját, a választói rendszer fenntartását, a felmerülő vitás kérdéseknek független bíróságokhoz való vitélet feladatumnak tekintjük, valamint az állami és közigazgatási tisztviselők anyagi helyzetének javítását. A nép érdekében tenni kell, a kivándorlást meg kell akadályozni oly gazdasági intézkedésekkel, melyek népünk megélhetését lehetővé teszik (Éljenzés.)

A vallás terén felvesszük azt a fontalat, mely a katolikus autonómia kérdésében viszsamaradt. A kongrua kérdésnek közelebbi megoldását kilátásba helyezhet. Valamint az 1848: XX. tc. rendelkezéseinek fokozatos kiegészítését és a protestánsok tulajdonságainak megőrzését. A közoktatásügyben a nemzeti szempont lesz az irányadó, az állami oktatást ott, ahol szükséges, érvényesíteni kell. Az oktatás minden fokozatában a magyar állam nemzeti jellegének eszméje jusson kifejezésre. Nem magyar állam polgáraitaink kulturáját...

Pop Cs. István: A nemzetiségi törvénynyom mi lesz? (Nagy, hosszantartó zaj)

Wekerle Sándor miniszterelnök: egész közoktatásunkat a gyakorlati élettel és a nemzeti eszmével kell összhangba hoznunk.

Igazságügyünk terén előterjesztést teszünk a kural bíraskodásról szóló törvény meghosszabbításáról és kiálló hiányainak kielégítéséről. Programunk az erdélyi telepítések és telekvisszonyok, valamint a tagosított rendezése. De ezenkívül részt veszünk mindazon jogi kérdések előkészítésében, melyekre szükség van.

Gazdasági kérdésben szempont lesz, minden kereseti forrást kikutatni és érvényesíteni. Állattenyésztésünket is. Állattenyésztésünket szervezzük és a kisbirtokok terheit megkönnyítjük. (Zajos helyeslés.) A kereskedelmi tárca keretében kell biztos megoldásra juttatni az iparfejlesztés kérdését. A kereskedelmi miniszter majd kifejti nagy programját. (Éljenzés.) De szükség van új ipartörvényre, a kisiparra való tekintettel, gondolni kell a kereskedelmi és ipari alkalmazottak jogviszonyainak rendezésére. Fel kell még említeni tengeri kivitelünk emelését, a fiumel kikötő kibővítését, az államvasutak reformálását, a vicinális vasutakról szóló törvény revízióját. De mielőbb megoldásra kívánjuk juttatni a szociálpolitikai kérdéseket. Előterjesztést teszünk a kereskedelmi és ipari alkalmazottak betegsegélyezésének rendezésére, a kötelező balesetbiztosításra.

Attár a pénzügyi tárcára. Két dolgot emel ki: az adóreformot és a valutaszabályozást. Általános jövedelmi pótdadó helyett, személyes jövedelmi pótdadó lesz, progresszív kulccsal. Az esetleges több jövedelemmel nem szaporítja a kincstár jövedelmét, hanem az I. és II. osztályú adóval terheltek könnyítésére fordítja. A fogyasztási adók terén egy reformra szükség van: az ital és hus adókban a községek nagyobb részvétele. (Helyeslés.) A valutareform terén a készfizetések felvételét tartja elsőnek. A 10 koronások forgalma kisebb összegre szoríttassék.

Kényszerhelyzetbe jutottunk, hogy a külkereskedelmi szerződésnek már megkötötték. Ez szabályozza Ausztriához való viszonyunkat is. Nem

szövetség, hanem szerződési alapon rendezzük azt. De mi az önálló vámterület jogi alapján állunk és ennek értelmében terjesztjük be az autonóm vámtarifáról szóló javaslatot.

Horvátországról szól még. A pénzügyi egyezményrel eszközöket kaptak a horvátok arra, hogy autonóm szükségletüket szervezhessék. A 68 ikt. törvény értelmében tisztelni fogjuk a horvát nyelvet és tekintettel leszünk arra, hogy ott, ahol a közönséggel való érintkezésről van szó, lehetőleg horvátul tudó egyéneket alkalmazzanak. Egyebekben szigorúan megaskodunk az 1868. XXX t.-cikkhez, melyet megbolygatni nem engedünk.

Mindezek végrehajtására kéri a tisztelt Ház bizalmát és támogatását. (Nagy taps a jobboldalon, a függetlenségi párton majdnem teljes csend.)

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

(Thaly Kálmán.)

Szünet után Thaly Kálmán az első szónok. Szerencsésnek érzi magát, hogy pártja megbizta azzal, hogy a miniszterelnök beszédére megjegyzéseket tegyen. Ismeri a párt hangulatát és mondhatja, hogy a beszéddel meg vannak elégedve. Ez a kormány azért vállalkozott, hogy az alkotmányt megmentse. Ezt a szempontot meg kell becsülnünk. Ha mindezek, amiket Wekerle mondott, megvalósulnak vagy legalább előkészítetnek, ez már óriási haladás a nemzeti eszme érvényesülése felé. Megvallja, jól esett volna neki a nyilatkozat, mely katonai téren helyezte volna kilátásba vívmányokat. De a bizalma Kossuth, Apponyi, Wekerle iránt megszünteti a skrupulusait. A párt végcélja az állam önállósága. Az ország a függetlenségi pártot nagy többséghez juttatta s így a programját is a magáévá tette. Az átmeneti kormány nehézségeit méltányolja. Nem volna helyes, ha a koalícióhoz tartozó pártok most élesebben hangsúlyoznák programjukat. Sőt, ezentúl még erősebben együtt kell maradnia a koalíciónak. (Helyeslés.)

(Széll Kálmán.)

Széll Kálmán: Az alkotmánypárt nevében rövid nyilatkozatot tesz. Eddig nem volt szó arról, hogy azok részéről, akik a kormány támogatói közé tartoznak, megjegyzések történének a kormány programjára. Hogy most másképpen van, ezt a helyzet magyarázza. Mi is fenntartjuk elveinket, de azzal a lojalitással támogatjuk a kormányt, melyet a függetlenségi párt felelős. A kormány programját megnyugvással és elismeréssel fogadja. Adja Isten, hogy parlamenti viszonyainknak egészséges állapota és az idő alkalmat adjon minden pontjának megvalósítására. Nagy sikere van a kormánynak mégis, kivazette az országot a múlt áldatlan állapotából s megmentette az alkotmányt. Ez is megbecsülhetetlen szolgálat a nemzetnek. (Helyeslés.)

(Rakovszky István.)

Rakovszky István: Éppen úgy, mint a függetlenségi párt, kijelenti, hogy a néppárt megmarad eivi álláspontján. Természetes, hogy a kormányt támogatni fogják. Sajnálja, hogy a kormány győzelmét olyan kérdésben kell kiemelnie, ahol tulajdonképpen nem is volna szabad küzdelmennek lennie, a nemzeti jogok terén. Az 1867. XII. törvények folytonos féltremenygyarazásával állunk szemben.

A függetlenségi pártból: Rossz az a törvény! Rakovszky István: Bizalommal viseltetik a kormány irányában. (Helyeslés.)

(Az első vihar.)

Maniu Gyula: Az országgyűlési nemzeti párt nevében szólal föl. (Nagy zaj.)

Felkiáltások: Olyan párt nincs!

Maniu Gyula: Van pártunk és programunk. Minden gondolkozó ember belátja, hogy mi szerves lény vagyunk. Mi is dolgozni akarunk hazánk és nemzetünk javára. (Nagy zaj.)

Felkiáltások balról: *Hazaáruló! Itt nincsenek nemzetek, itt csak egy nemzet van. Utasítsa rendre az elnök.* (Nagy zaj.)

Elnök kijelenti, hogy a nagy zaj miatt a szónoknak egy szavát sem hallotta és ezért csendre kéri a képviselőket.

Maniu Gyula: Csak a csalatkozással hallotta a miniszterelnök beszédét, mert ismerve a kormány

átmeneti jellegét, bővebb nyilatkozatokat óhajtott volna a megoldandó feladatokról.

Felkiáltások balról: Nekünk elég volt.

Maniu Gyula: Nekünk és az országnak nem elég. (Derűtség.) A választási reform tekintetében a legnagyobb homályban hagyott bennünket a kormány. Azt a nyilatkozatot, hogy választói jogot ad annak, aki arra képesítéssel bír, gyanusnak tartják a nemzetiségek. A szép általános elveket így hazudtolják meg. Nem nyilatkozott a kormány az iránt sem, hogy az állam alaptörvényeit végre fogja-e hajtani? Ha a horvátoknak megígérte a miniszterelnök a törvény megtartását, akkor nekünk is megígérhette volna. (Zaj.)

Elnök: A képviselő ur nincs tisztában az ország alaptörvényeivel, ha azt hiszi, hogy a nemzetiségeknek olyan joguk van a magyar állammal szemben, mint Horvátországnak.

Maniu Gyula: Kijelenti, hogy ő csak a nemzeti törvény végrehajtását kívánja. Nem bízik a kormányban azért sem, mert ez a kormány is, mint 1867 óta minden előd, a faj és osztályuralom kizárólagosságára törekszik. A nemzetiségek tudják, hogy mit jelent a magyar állam nemzeti jellege; ez alatt a magyar fajba való beolvastását értik. (Nagy zaj.)

Elnök figyelmezteti a többséget, hogy minél kisebb valamely párt, annál jogosulatlanabb vele szemben az agresszív föllépés.

Maniu Gyula: Minden olyan intézkedés ellen, amely egy fajnak kizárólagos érdekeit tartja szem előtt, mindenkor küzdeni fog a nemzeti párt.

(A horvátok szónoka.)

Drohobeczy Gyula körösi püspök horvát nyelven kezdi beszédét, majd magyar nyelven folytatja és kijelenti, hogy ők a testvériség álláspontjára helyezkedtek. (Taps balról.) A fiumei rezonancia alapján állunk — ueymond — és a többi horvát képviselő is a magyar nemzet függetlenségi törekvéseit támogatni kívánja. A közös szabadságért együtt kívánunk harcolni és dolgozni. A horvátok örömmel látják, hogy a régi történeti, szíves viszony újra helyreállott a két nemzet között. A miniszterelnök mai nyilatkozatát tudomásul veszik és a kormányt támogatják. Ne feledjük, mondotta Drohobeczy, hogy a magyar és horvát két testvérnemzet, amelynek egyaránt szól a költő szava: Itt éneked, haldod kell. (Taps a baloldalon.) A testvériség érvényesítésére sohasem volt olyan kedvező alkalom és olyan nagy szükség, mint most. (Zajos éljenzés taps.)

Elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

(A tótok bizalmatlanok.)

Szünet után Hodzsa Milán tót nemzetiségi szóval föl, aki nemcsak az alkotmány helyreállítását, hanem az alkotmány reformját is óhajtja. Aggodalma van, hogy az általános választói jogot nem tisztán csinálják meg azok a pártok, amelyek e jogot egy évvel ezelőtt még elutasították.

Elnök berekeszti a vitát.

(Törvényjavaslatok.)

Wekerle Sándor miniszterelnök javaslatot terjeszt be az indemnitás és a horvát pénzügyi egyezmény tárgyában.

Ugron Gábor szerint a horvát pénzügyi egyezményt újra kellene tárgyalni a regnikoláris bizottságnak. Ilyen fontos dolgot a múlt országgyűlésből átvenni nem lehet.

Wekerle Sándor miniszterelnök arra hivatkozva, hogy a horvát országgyűlés már letárgyalta és elfogadta az egyezményt, kéri a kérdésnek az érdemleges tárgyalás alkalmával való eldöntését.

Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter rövid nyilatkozatot tesz, hogy mindig hű marad függetlenségi elveikhez. Csak egy elvállalt nehéz feladat teljesítése a célja és a cél elérése után a kormány tudni fogja kötelességét. A törvényes állapotok helyreállítása céljából törvényjavaslatot nyújt be a német, orosz, belga és svájci kereskedelmi szerződések becsikelyezéséről és a kizárólag a magyar korona or-

szágainak területére érvényes autonóm vámtarifáról. (Élénk éljenzés.)

Darányi Ignác fődmivvelésügyi miniszter a német és olasz állategészségügyi egyezmények becsikelyezéséről terjeszt be törvényjavaslatot.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter törvényjavaslatot nyújt be az 1906. és 1906. évi ujoncok megajánlása ügyében és előterjeszti az ezzel kapcsolatos statisztikai jelentéseket. A javaslatot a véderő-bizottsághoz utasították.

(A munkaprogram.)

Wekerle Sándor miniszterelnök most a Ház munkaprogramjáról nyilatkozott és a betervezett törvényjavaslatok minél gyorsabb előintézését kérte a törvényesség helyreállítása érdekében. Ezeknek letárgyalása után következik a föllirati vita.

Holló Lajos a régi szokáshoz híven a föllirati vitát tartja előbbreválónak.

Kossuth Ferenc kifejté, a Ház egyetlen perccel sem mulaszthat el azért, hogy a teljes alkotmányosságot létrehozza. Ez a legfőbb és leg-sürgősebb teendő. Be kell látni, hogy most kivételes állapotban vagyunk. Az ex-lex állapot megszüntetése a legelső feladat, a föllirati vitát hagyjuk akkorra, ha majd a törvényen belüli állapotban leszünk. Az ujoncozást sem lehet az aratás idejére halasztani.

A Ház ezután elfogadta a miniszterelnök javaslatát.

Holnap megválasztják a föllirati bizottságot és a delegációt.

Mi történik az adóhátralékkal?

(Törlesztés 1907. októberig.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29

Az adófizető polgárság százezrei már hosszabb idő óta aggodalmaskodnak az iránt, mi lesz, mi történik majd a hátralékos adókkal? Milyen időközökben és milyen feltételek mellett engedik meg a törlesztést, mi történik a késedelmi kamatokkal és milyenek lesznek a törlesztés egyéb körülményei?

A lapokban megjelent közleményekre illetékes helyen azt a választ adták, hogy a kormány mihamarább méltányos törlesztési tervvel lép elő. Egy újságíró ez ügyben most magánál az egyik legilletékesebb faktornál érdeklődött és ott a következő felvilágosítást nyerte:

— A költségvetésen kívüli állapot tartama alatt felszaporodott adótarozások befizetésének szabályozására az a terv, hogy az ex-lex idejéből eredő adóhátralékokat mindenki aként törlesztheti, hogy a hátralékok felét 1906. évi október végéig, másik felét 1907. évi október végéig fizethesse le anélkül, hogy eziránt külön kérelmet kellene beadnia.

E hátralékok után az 1906. év I. negyedének végéig nem fog kellenni késedelmi kamatokat fizetni, s az 1906. év I. negyedén tul is azok a kisebb adófizetők, akiknek évi adótarozása 200 koronánál kevesebb, az 1907. évi október végéig terjedő fizetési halasztást kamatfizetése nélkül vehetnek igénybe, s csak a nagyobb adófizetők tartoznának a törvényes késedelmi kamatokat fizetni.

Ezen az általános halasztáson kívül azoknak, akik érdekeik sérelme nélkül tartozásukat 1907. évi október hó végéig sem képesek törleszteni, kérelmükre messzebb menő halasztás is fog engedélyeztetni, sőt azok, akik erre reá szorultak, tekintet nélkül arra, vajjon kisebb vagy nagyobb adófizetők-e, kamatmentes és 1907. évi október végén tul terjedő halasztásban is fognak részesülni.

E rendkívüli kedvezmények kérelmezése lehetőleg még lesz könnyítve, s a pénzügyigazgatóságok a halasztások tekintetében megfelelő hatáskörrel lesznek felruházva, a közigazga-

tási bizottságok pedig ellenőrizni fogják, hogy a méltányos igények kielégítenek, de ott, ahol egyesek igényei azt szükségessé nem teszik, indokolatlan kedvezések helyet ne foglaljanak.

Eddig a nyilatkozat, ami maga a kész törlesztési tervezet. Azt mondják az illetékesek, hogy olyan méltányos ez a tervezet, amilyennek csak a mostani üres államkasszák megengedik. Csak azt szeretnék még, ha az adóelengedés kedvezményét is alkalmazná a kormány. mert bizony sokan lesznek, akik akármilyen kedvező fizetési feltételek mellett sem lesznek képesek a fizetési feltételeknek megfelelni és nem volna méltányos, hogyha exlexbeli adótartozásáért bárkinek ingó-bingóját elárvereznék.

A kereskedelmi- és iparkamara az aradi iparéért.

(Fölhívás a helyi nyomdaipar érdekében.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, május 29.

A hazai iparpártolás ügyével szorosan összefügg a föl hívás, melyet az aradi kereskedelmi és iparkamara bocsátott ki legutóbbi közgyűlésének határozatából az aradi kereskedőkhöz, iparosokhoz és vállalatokhoz. A föl hívás meggyőzően fejt ki, hogy a hazai ipar pártolása akkor céltudatos, ha abban mindenek fölött a versenyképes helyi ipart kell támogatni. S mint ilyenre, a fővárossal minden tekintetben versenyképes aradi nyomdaiparra hívja fel a közönség figyelmét, s annak részére kéri a megérdemelt támogatást.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara föl hívása így hangzik:

Az egész magyar társadalom tudatára érte annak a nemzeti kötelességnek, a melyt az ország iparához, a hazai ipartermékekhez köti. A mindennapos élet nyújtja öröndes példát annak, hogy az áramlat, a mely az iparpártolás ügyének oly hatalmas lendületet adott, nem volt muló jelenség, hanem állandó élesztője lesz a mély gyökereit vert nemzeti érzésnek.

Hogy a mind jobban erősödő új irányzat az ipar fejlesztése és gyarapítása terén minél nagyobb eredményeket érjen el: egyedül attól függ, hogy az iparpártolás helyes, célravezető módokat és elveket kövessen. S ez elvek közül, azt hisszük, talán a legfőbb az, hogy a hazai ipar pártolásában első sorban a versenyképes helyi ipart kell pártolni.

Nemcsak az egy helyen lakó, kisebb-nagyobb mértékben egymásra utalt polgárok között való természetes szolidaritás parancsolja ezt. Az ipar sohasem lehet hatalmas, ha annak összes erőforrásal egy helyre futnak össze. Ha az iparpártolás minden előnyét egyedül a főváros élvezi, akkor ezzel a kormányok által talán már mértéken is túl becézett főváros bizonyára gyarapodni fog, — de magának az országnak még ipart nem teremtünk. Ha azonban a helyi iparnak intenzív pártolását szem előtt tartják az egész országban, akkor párhuzamosan fog fejlődni, erősödni az ipar minden ága, ösztönzést ad új iparágak meghonosítása iránt s mindenütt érezhető lesz az iparpártolás igazi célja: a közös nemzeti vagyonszerzés.

Különösen fontos ez a kötelesség az oly iparágakban, a melyekben a vidék egyes iparigépointjai teljesen versenyképesek a főváros iparával, a hol tehát idegen helyre menni egyes iparcikkekért teljesen fölösleges. Ha Aradnak

például csak butoriparára mutatunk rá, akkor eléggé illusztráljuk azt, hogy mennyire nem vagyunk mindenben a főváros iparára utalva.

S ugyanilyen versenyképes és fejlett Aradnak nyomdaipara is. Aradnak tizenegy nyomdája van, a melyek csaknem mindenike teljesen modernül, a technika és az izlés minden igényét teljesen kielégítően dolgozik. Rendkívüli áldozatokkal, a nemes ambíció és a közönség érdeke által indítva fejlesztették műhelyeiket, szaporították annak munkaerőjét, úgy hogy az aradi nyomdák ma több mint 200 családnak adnak kenyeret.

A midőn Aradnak egy ágazatban ilyen fejlett, modern és az árakban is teljesen versenyképes ipara van, akkor ennek mellőzése nemcsak a lokalpatriotizmus ellen való véttség, nemcsak lenézése a helyi törekvéseknek, de egyenesen az iparpártolás nagy ügye iránt való súlyos mulasztás.

Az alólírott kereskedelmi és iparkamara hivatásának tekintvén a nagyközönség és az ipar közötti összeköttetés fejlesztését s a közönség felvilágosítását, azzal az őszinte, hazafias kéréssel fordul igen tiszteelt Cimedhez, méltóztassék ezentúl mindennemű nyomdai szükségletet, irodai és egyéb nyomtatványait Aradon, az aradi nyomdatulajdonosoknál beszerezni, a fővárosi megrendeléseket pedig mellőzni.

Meg vagyunk róla győződve, hogy a magas fejlettségi fokon álló aradi nyomdaipar minden igényt kielégítő módon lesz képes a helyi szükségletnek megfelelni s érdemes lesz ama támogatásra, mit részére ezennel kérünk.

Aradon, az aradi kereskedelmi és iparkamarának 1906. évi május hó 11-én tartott közgyűléséből:

Kristyóry János
elnök.

Dr. Marschall Lajos
titkár.

A kormányprogram a főrendiházban

(Majláth József és Zichy Nándor bizalma.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29.

A főrendiháznak ma délután négy órakor Dassewffy Aurél gróf elnöklete alatt tartott ülésén terjesztette elő Wekerle Sándor miniszterelnök kormányprogramját. Csak kevés méltóságos és exallenciás ur gyűlt egybe a kormányelnök nyilatkozatainak meghallgatására és azok is egyetelműleg helyeselték a fejtegetéseket. Míg a képviselőházban a kormány kicsi, de harcias ellenzéke már a mai napon kifejezte bizalmatlanságát, addig a főrendiház mai ülésén nem emelkedett ellenzéki hang és a két szónok, akik a kormányprogramhoz hozzászóltak és akik történetesen néppártiak, a legtöbbször bizalom és elismerés hangján nyilatkoztak a kabinet programjáról.

Az ülésről az alábbi távirati tudósítás számol be:

A főrendiház ma délután négy órakor, Dassewffy Aurél gróf elnöklete alatt a kormány programjának meghallgatása céljából ülést tartott, amelyen Apponyi Albert gróf és a győngyölködő Polónyi Géza kivételével a kabinet valamennyi tagja megjelent.

Dassewffy Aurél gróf az ülést megnyitva, átadta a szót a miniszterelnöknek.

Wekerle Sándor miniszterelnök a kevés számú hallgatóság előtt ismertette a kormány programját, amely megegyezik a képviselőházban elmondott programmal. A miniszterelnök annak előrebocsátása után, hogy a kormánynak sikerült a törvényes rendet helyreállítani, ugyanolyan sorrendben, mint a képviselőházban tette, elsorolta azokat a teendőket, melyeknek megvalósítására a kormány vállalkozott. Wekerle a

költségvetésben kezdte, majd kifejtette azokat a kulturális, szociális és gazdasági reformokat, a melyekről a képviselőházban már szólt.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Majláth József gróf szólalt föl, aki kijelentette, hogy bizalommal viseltetik a kormány iránt.

Zichy Nándor gróf örömmel járul hozzá a Majláth gróf által hangoztatott elismeréshez és örömmel üdvözli a kormányt a már elért sikerekért.

Elnök szintén üdvözli a kormányt, szerencsét kíván neki és áldást kér működésére.

Az elnöki előterjesztés után megválasztották a delegáció tagjait.

A delegációba a következő tagokat választották: Bohus Zsigmond báró, Bogdanovics Lucian püspök, Chorin Ferenc dr., Cziráky Antal gróf, Csáky Károly gróf püspök, Edelsheim Gyulay Lipót báró, Esterházy Miklós herceg, Esterházy Pál gróf, Harkányi Frigyes báró, Hornig Károly báró püspök, Hegedüs Sándor, Laszkary Gyula, Nikolics Vladimir, Pallavicini Ede örgróf, Rudnyánszky József báró, Csáky Vidor gróf, Széchényi Sándor gróf, Wenckheim István gróf, Zichy Ágost gróf és Zichy Tivadar gróf.

Póttagokká választották: Széchényi Emlí gr., Esterházy Móric gróf, Vécsey Miklós báró, Kornfeld Zsigmond és Tomasics Gyuró.

A ház a mentelmi bizottság javaslatára kiadta Károlyi Gyula gróf aradi főispánt párvialdal véttsége miatt, de Párvy Sándor szepesi püspöknek rágalmozás véttsége címén kért kiadatását megtagadta.

TANÚGY.

Olvasókönyv-háború.

— Az aradi tanítók határozata. —

Arad, május 29.

A jövő iskolaév nagy változást fog okozni népiskoláink belső életében. Ugyanis ekkor lép életbe az új miniszteri tanterv és utasítás. Hogy a bekövetkező változás üdvös lesz-e, vagy káros, az első sorban attól függ, hogy derék tanítói karunk mennyire lesz képes a tanterv és utasítás szellemét a gyakorlatba átvenni és mennyire bírja magát a holt betűtől emancipálni.

A népoktatás ügyeivel ismerős emberek tudják, hogy az új tanterv és utasítás az olvasókönyvet teszi a népiskolai tanítás középpontjává. Es ezt a fel fogást minden szakember helyesli. De ebből azután az következik, hogy az új rendszer áldásos hatása a tanítói kar önfeláldozó és lelkes munkássága mellett másodsorban az olvasókönyvek minőségétől függ.

Természetes tehát, hogy az aradi községi tanítótestület tagjai — a kötelességtudás kellő magaslátára emelkedve — már hetek óta nagy buzgalommal tanulmányozzák a megjelent új olvasókönyvet. Ez a tanulmányozás nagy munkát rótt rájuk, mert a kiadók valósággal elárasztották őket kiadványaikkal, melyek külső kiállítás és belső tartalom dolgában erősen versenyeznek az elsőségért. Tanítóink azonban megbirkóztak a nagy munkával és alaposan áttanulmányozták a könyvpiac gazdag új termését. Sőt már ki is alakult az aradi tanítói közvélemény, amennyiben a tanítótestület jelentékeny többsége a Kozma László igazgató, Somogyi Béla és Szöllösi Jenő tanítók és Ember János tanfelügyelő által szerkesztett olvasókönyvek mellé sorakozott.

A választás tulajdonképpen nem is volt nehéz, mert a nevezett olvasókönyvek annyira megtestesítik a tanterv szellemét, oly modern szelleműek, oly magas színvonalon állanak pedagógiai és irodalmi tekintetben, hogy nemcsak elemi iskolai tankönyvirodalmunkra, hanem általában irodalmunkra nézve nagy nyereséget jelentenek. A szerzők teljesen szakítottak a régi unalmas sablonokkal, melyektől a többi olvasókönyvírők még most sem tudtak szabadulni. Minden könyvük egy összefüggő, egységes elbeszélés, melyet a gyermek édes öröm-

mel olvas, ha nem is ad fel neki a tanító „lelkét” és melynek keretében a hazaszeretet, a felebaráti szeretet, az igazi vallásosság megragadó képekben mintegy szemléletessé válik. Egészen új vonása a könyvnek a *békés munka dicsőítése*, a tudás hatalmának hirdetése, a szociális osztályok közti ellentéteknek a szeretet mindenhatóságával való elsimitása. Nagy iparos városok iskoláiban, ahol ezrével tanulnak a munkásosztály gyermekei, nem is volna szabad más könyveket használni, mint ezeket. Az V—VI. osztály számára írt könyv, melynek címe „A Faragó család”, maradandó becsü mintá lesz arra nézve, hogy miképpen kell a munkásosztály gyermekei számára írni. A négy olvasókönyv együttesévé pedig úgy állítja előnk a jövő Magyarországnak népet, amilyenek mi látni szeretnők.

Nem csoda tehát, hogy hazánk számos nagyobb városának tanítótestületei — az előttünk fekvő bizonyítékok szerint — egyhangú lelkesedéssel határozták el ezeknek az olvasókönyveknek iskoláikban való használatát. És nem csoda, hogy a mi tanítótestületünk nagy többsége szintén e könyvek mellett foglalt állást a f. hó 25-én megtartott értekezleten. De mi történt? Mire határozathozataira került volna a sor, a tanítók nagyrésze kénytelen volt az iparostanonciskolába menni tanítani, az ott maradt *kisebbség* pedig egy más olvasókönyvet fogadott el az iskolaszékek való ajánlára. Egy olyan könyvet, mely már 20 év óta tapossa a régi nyomokat, mely eddig a vidéken senkinek nem kellett és amely most egy egyetemi tanár vigasztalásával indult utnak, amely tehát a „régikutya új nyakraváslóval.” A kiadó élelmes utazója tán megmondhatná, miképpen sikerült ennek a találmánynak híveket szereznie, amelynél legalább öt jobb olvasókönyvet ismerünk!

A szabálytalan tanítótestületi határozattal semmiesetre sem lehetünk megelégedve. Épen azért, mivel jövőre az olvasókönyv lesz a népi iskolai tanítás középpontja, ebben a rendkívül fontos kérdésben az *iskolaszék bölcseségéhez* kell főlebbeszólnunk. Nem azt kívánjuk mi, hogy az iskolaszék a tanítótestület szabad elhatározását korlátozza, hanem azt, hogy a tanítótestületet *újabb, szabályszerű határozathozatalra* hívja föl, olyanra, melyben végig résztvehessen a tanítótestület minden egyes tagja!

Herbert a katedrán.

(Az aradi tanítóképző új igazgatója.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

Annyi már bizonyos, hogy az új éra, a közélet aranykorának idején minden ember nagyon jól teszi, ha megválogatja a családját. Mert vannak családok, amelyeknek most minden tagja egy-egy kitudóság s ha — uram bocsá! — véletlenül vízfejűnek született, akkor is konstantálódik róla, hogy csak azért nagy a feje, mert sok benne a velő. Az érdem jutalmazásának nemsokára egyik kiváló példáját fogjuk látni Aradon is, — már tudniillik annak az érdemnek, hogy valaki jól megválasztotta a jcsaládját.

Tanfi (Steinitzer) Iván... Van-e, ki e nevet nem ismeri? Nincs. Mert ő az, aki a magyar tanügynek kiváló harcosa, kapacitás a népnevelés terén, különösen azóta, mióta Polónyi Géza országgyűlési képviselőből m. kir. igazságügyminiszter lett. És mivel az érdemet meg kell bacsulni, Tanfi Iván nemsokára az aradi aszfaltot fogja boldogítani. Az emberek áhitattal fognak reá tekinteni és a diákok mély tisztelettel fogják előtte lekarni a kalapjukat:

— Jön az igazgató ur!

Szabó József, az aradi tanítóképző igazgatója ugyanis, — amint ismeretes, — beadta nyugdíjaztatás iránti kérvényét s ez év augusztusában a tanítóképző már új igazgatót kap. Az intézet idősebb tanárai között többen vannak, akik erre az állásra joggal tarthatnának igényt, de ezek nincsenek abban a kellemes helyzetben, hogy rokonságban lehessenek Po-

lónyi Gézával. Következésképpen szó sincs róla, hogy példának okáért Pókász Imre legyen az igazgató. A kiszemelt férfiú erre az állásra, — amint jó forrásból értesülünk, — Steinitzer Tanfi Iván.

Ha valaki kíváncsi volna, hogy ki is ez a bácsi, megmondhatjuk, hogy a Polónyi neje Steinitzer-leány. Ezen kívül Steinitzer Tanfi Iván még tanár is és mint ilyen, egy kötet költeményt adott ki, amelytől annak idején borzadva fordult el a magyar költészet muzsája. Most, mióta Polónyi igazságügyminiszter, valószínűleg a muzsa is megváltoztatta a véleményét. Elég az hozzá, hogy Tanfi Iván, akinek tanári képességeiről különben sok jót beszélnek, most meg fogja előzni egy csomó idősebb kollegáját és igazgató lesz.

Tanfi Iván egyébként Aradon végezte a gimnáziumot, mint első emiens. Összes vizsgáit sikerrel tette le s most Máramaroszigeten tanár. Több, mint tíz esztendeje van már ott, s szívesen lenne akár ott is igazgató. De erre várnia kellene; talán egy-két esztendőig és ki tudja: miniszter lesz-e még akkor Polónyi? Az igazságügyminiszter különben is beteg ember, vakbélgyulladásra van: periculum in mora.

Ime, az új rendszer: Tanfi, aki összevissza 18 esztendő tanár, megelőzi az aradi igazgató-aspiránsokat, akik közül az egyik 28, a másik 20 esztendeje szolgálja a nevelés ügyét. Herbertek kerülnek a katedrákra is. Csinálják a jövő Magyarországot...

Az aradi jelöltek.

(Kié lesz a mandátum?)

Arad, május 29.

Hivatalosan konstatálták, hogy helyi jelöltet nem lehet állítani. Aradon nincs senki, aki a jelenlegi nagy parlamentben méltóan képviselhetné a várost. Ezenél fogva nincs egyéb hátra, mint másutt kutatni oly jelöltek után, akiket hosszabb vagy rövidebb ittlétük révén gyöngéd szálak fűznek Aradhoz. Ezen a fonalon a kombinációk egész özöne indult meg, amelyről az alábbi politikai tudósítást közöljük:

Az aradi mandátum jelöltjeinek száma örvendően gyarapszik, úgy, hogy ez idő szerint már alig van helye a kontinensnek, ahol az aradi képviselőségnek legalább egy jelöltje ne volna.

A félbemaradt érettségizők körében Türr Lajoson kívül élénken foglalkoznak Remsey Istvánnak, az aradi főgimnázium volt tanárának jelöltségével, akinek a szülők körében Oppe Péter dr. gyűjt híveket. Figyelemreméltó érv az ő jelöltsége mellett, hogy a *bukottak* erős antipatiával viseltetnek irányában.

A függetlenségi párt pénzkapacitásainak külön jelöltjük van: Pless Mór, a volt aradi bankdirektor, a *Magyarország, mint szövetséges* leendő alapítója és vezérigazgatója. A végrehajtó bizottságban azzal korteskednek ellene, hogy mielőtt bejut a parlamentbe, konzorciumot fog alapítani és parcellázva adja el a hazát.

Zenei életünket szintén magával ragadta a jeles aradata. Robitzek Samu, amint értesülünk, ezzel a kiáltással törtetett a Városi kávéházba, miközben jobb kezében vígan lengette deresedő parókáját: *habemus papam!* A pápa, amint újabb értesülünk, Schreyer Harry, akihez a *Norddeutsche Lloyd* külön hajóján küldöttség megy Newyorkba, hogy neki az aradi képviselőjelöltséget följánlja.

A függetlenségi párt egy vezéralakja ma Berlinből a következő siffrizozott táviratot kapta:

Vilmos császártól jövek, kinek egyenes óhaj tása, hogy a hármas szövetség konszolidálása céljából Aradon fellépjek. Bülow herceg már írt

Avarffy Imrének. Holnap jövek, velem jön Ignác Szulvátor szász-weimári herceg és XLVI. Samu nippenburg chweringi trónörökös.

Barth Lulu.

Könyven érthető, hogy e távirat mily nagy izgalmat keltett.

A jelöltek folyton kavargó áradatába belekerült ma egy új név: *Georgievits* Izidornak. Weitzer János nevelt fiának neve. A rokonszenves fiatal jelölt Aradon ugyan teljesen ismeretlen, de ép azért vannak nagyobb kilátásai a győzelemre. Kétségtelenül megnehezítené a helyzetét, ha, — a miben különösen a hölgy társaságok idősebb tagjai fáradoznak — sikerülne *van der Hoschie* Kálmánt a jelöltség elfogadására bíro, aki ez esetben, előkelő tradícióit követve, hollandus alkotmánypárti programmal állana a küzdelem sorompói elé.

A csödtömeg-eladók és a gyors cégváltoztatók érdekképviselőiben régi, jogosult panasz, hogy ők nincsenek a parlamentben képviselve. E panasz orvoslására óhajják az aradi mandátumot fölhasználni, amidőn arra *Schrammer* Adolfot akarják fölépíteni, akinek csak a közelmúltban adományozták bíróságaink a vb. előnevet, a szokásos járulékok elengedése nélkül. S bizonyára nem minden hivatottság híjjával aspirál az aradi mandátumra *Schenberger* Mór, a kinek, ha megválasztanék, alkalma lenne adóterveivel újra Wekerle Sándor pénzügyminiszter elé lépni, amelyek elől az a múltban bizonyára csak kicsinyes okokból zárkózott el.

A művészet egyes válfajai se hagyják igények nélkül az aradi mandátumot. A koalícióhoz közel álló színészi körökben *Tukorai* Lorántot akarják fölépíteni, akinek parlamentbe jutása határozott nyereség lenne a színpadra, mert ez esetben az utóbbin nem léphetnek föl. Amatőr-körökben letisztították a bus feledség hamvát *Frankensteinről*, a boldogult amatőr klub alelnökéről, akinek jelöltségét, hír szerint a *Liptófalvy* Honisch István által alapított *Budapest IV. ker. gazdasági és hitelközvetkező* finanszírozná.

Magánbeszélgetések közben hallottuk *Halósy* Lászlónak jelöltségét is emlegetni, aki azonban csak esetre vehetné föl kilátásokkal a küzdelmet, ha sikerülne a serdületlen nők választójogát octroy utján életbeléptetni.

Érdekes politikai jelenség, hogy az aradi mandátumra immár nemcsak ismert, hanem ismeretlen helyen tartózkodó jelöltek is vannak. Ezek között a a legjobban favorizált *Szelle* József jelöltsége, akit a mandátum a politikai hatóságok részéről ért üldöztetésektől szabadítana meg, s aki az új parlament eladósodott ifju tagjai adósságainak konvertálása körül hézagot pótló tevékenységet fejthetne ki, utána pedig emlegetik a *Taub és Neumann* cégnek, városunk johirű, körünkből oly messze elszármazott közadósait.

Mindezekkel természetesen korántsem merítettük ki a jelöltek gazdag névsorát. Annyi kétségtelen, hogy az aradi mandátum körül erős küzdelem fog kifejlődni, s a mint értesülünk, *Sarlot* Domokos főkapitány a katonai állomásparancsnokságtól egy lovas-dandár kirendelését kérte, hogy a választás napján a jelöltek tömegét kordonnal vehesse körül.

SPORT.

+ Turisták dereglyén és kocsin. *Pünkösdi hétvégén* érdekes kivándorlást rendez az aradi turista-egyesület Zádorlakra. Nem afajta turista kirándulás lesz ez, a hol egész napon át talpon kell lenni, kilométereket gyalogolni, hegyet-völgyet bebarangolni s tetejébe még koplálni is. Ezuttal minden fárasztó partie ki van kapcsolva kellemesen szórakoztató, egészében tanulságos lesz hölgyeknek úgy, mint férfiaknak. A vezetőség már megállapította a zádorlaci helyi bizottsággal egyetemben az érdekes programot, a mely következő tételből áll:

1. Reggel 6 órakor indulás a papírgyártól életbiztos s kényelmes dereglyén.
2. Kirándulók ünnepélyes fogadása Zádorlakon.
3. A zá-

dorlaci népelet s gazdaság bemutatása egyes magánházakban. 4. Isteni tiszteleten résztvevés. 5. Kirándulás a közeli Csálába, a hol fűdő Petrovics Emil plébános ur felolvasást tart Zádoriak történetéből. Fölolvasás után majális lesz. A két fogásból áll ebéd is itt lesz megtartva. Ebéd után szépségverseny, csoport fotográfálás s az iskolás gyermekek versenyünnepélye. 6. Este hazaindulás kocsikon. Kérjük egyesületünk résztvenni óhajtó tagjait, nemkülönben az egyesületünk iránt érdeklődő közönséget, hogy ezen egy tanulmányi, mint kellemes szórakozási szempontból igen érdekesnek ígérkező kirándulásunkon résztvevő szándékukat legkésőbb *csütörtök délig* egyesületi irodánkban (esténként 6—7 óra között) vagy pedig *Záray Géza* dekkatesz üzletében bejelenteni sziveskedjenek. Összes költség fuvarozásra és ebédre 2—3 korona személyenként. A vezetőség.

Az autonóm vámtarifa.

Kossuth első törvényjavaslata.

(A kereskedelmi viszonyok rendezése.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma nyújtotta be első törvényjavaslata az autonóm vámtarifáról. A törvény első cikke megállapítja, hogy hatálya a magyar korona országainak egész területére kiterjed. A huszonkettedik cikk a következő rendelkezést tartalmazza:

„Addig, míg az 1899. évi XXX. t.-c. értelmében fennálló állapot, illetőleg viszonyosság a birodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és országokkal változást nem szenved és a jelen törvény rendelkezéseivel azonos jogszabályok ezen királyságokban és országokban érvényben állanak, ezekkel a királyságokkal és országokkal, valamint a megszállott tartományokkal való forgalomra nézve az idézett törvény határozatai érvényesek.

A jelenlegi állapot és a viszonyosság tartamán át, legkésőbb azonban a német birodalommal kötött kereskedelmi szerződés lejáratának időpontjáig a jelen törvény és annak kiegészítő részét képező vámtarifa határozatai változás alá csak akkor eshetnek, ha ugyanolyan változást elrendelő jogszabály lép hatályba a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban is.

Utasítatik a kormány, hogy a jelen törvény végrehajtása, a vámtarifa, vám- és jövedelmi szabályok alkalmazása, nemkülönben a viszonyossági állapotból folyólag szükségességeknek mutatkozó egyéb kérdések rendezése tekintetében a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok kormányával egyetértőleg járjon el.

A formula tehát az: a vámtarifa önálló magyar, de a képviselőház utasítja a kormányt, hogy az osztrákokkal minden kérdésben egyetértőleg járjon el.

Ezzel kapcsolatos a törvényjavaslat a külkereskedelmi és forgalmi viszonyok rendezéséről. Ennek a törvénynek legfőbb rendelkezése a következő:

Felhatalmaztatik a kormány, hogy a külállamokkal való új kereskedelmi szerződések kötése végett az autonóm vámtarifáról 1906. évi május hó 29-én a törvényhozás elé terjesztett törvényjavaslat és az ahhoz mellékelte vámtarifa alapján tárgyalásokat folytathasson, a szükséghez képest átmeneti rendelkezéseket tehesen, ideiglenes megállapodásokat létesíthessen és ezeket legkésőbb 1906. december 31-ig terjedő hatályval *rendeleti uton életbeléptethesse.*

Felhatalmaztatik továbbá a kormány, hogy a külállamokkal 1907. évi december hó 31-én túl terjedő hatályval is *kereskedelmi szerződése*

ket köthessen, ezek azonban alkotmányos tárgyalás végett a törvényhozás elé terjesztendők. Felhatalmaztatik egyúttal a kormány, hogy 1. az autonóm vámtarifáról 1906. évi május 29-én a törvényhozás elé terjesztett törvényjavaslat rendelkezéseit, valamint az ezen törvényjavaslatához mellékelte vámtarifát, továbbá 2. az 1906. évi május hó 29-én a törvényhozás elé terjesztett törvényjavaslatokban foglalt következő szerződéseket és megállapodásokat, nevezetesen: a) a német birodalommal az 1891. évi december hó 6-án kötött és az 1892. évi III. törvényekbe iktatott kereskedelmi és vámszerződés módosítása iránt 1905. évi január hó 25-én kötött pótszerződést és az ennek életbeléptetésére vonatkozó 1905. évi február hó 28-án kelt „Nyilatkozat”-ot; b) a német birodalommal 1906. évi január hó 25-én kötött állategészségügyi egyezményt; c) az Olaszországgal 1906. évi február hó 11-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződést; d) az Olaszországgal 1906. évi február hó 11-én kötött állategészségügyi egyezményt; e) az Olaszországgal az ingó és ingatlan birtok megszerzése és birtoklására vonatkozólag 1906. évi február hó 11-én kötött egyezményt; f) a Belgiummal 1906. évi február hó 12-én kötött kereskedelmi és hajózási szerződést; g) az Oroszországgal 1906. évi február hó 15-én (2-án) kötött kereskedelmi és hajózási szerződést; h) a Svájcjal 1906. évi március hó 9-én kötött kereskedelmi szerződést 1906. évi március hó 1-től, illetve a jelen §. 2. b) pontjában említett szerződést 1906. évi március hó 12-től számítandó hatályval a törvényhozás további intézkedéselg *rendeleti uton életbeléptethesse.*

Végül felhatalmaztatik a kormány, hogy a Szerbiával, Bulgáriával és Montenegróval való áruforgalmunknak kölcsönösen a legnagyobb kedvezmény elve alapján való szabályozására vonatkozó ideiglenes megállapodásokat, illetve rendelkezéseket 1906. március hó 19-től, illetve 1906. március 12-től és március 15-től kezdődő hatályval *életbeléptethesse.*

A nemzetiségek a bizottságokban.

(Visszantartott bizottsági helyek.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

A képviselőház hétfői ülésén, a bizottságok megalakítását érdekes jelenség kísérte. A kocsiló a bizottságok egy részében helyett adott a nemzetiségi pártoknak. Ez azonban nem a kisebbségi pártokkal szemben folytatott gyakorlat szerint történt. Rendes körülmények között a többségben levő párt fölkeríti a kisebbségi pártokat, hogy az egyes bizottságokban részükre főtartott helyekre ejtsék meg a jelölést, amely jelölést a többség legtöbbszörre változtatás nélkül respektálta. A nemzetiségi pártot a koalíció nem hívta föl a jelölésre, de a párt tagjai közül egyeseket beválasztott a bizottságokba.

A nemzetiségi képviselők közül a következők kerültek bizottságba:

A földmivvelésügyi bizottságba: Mihály Ti vadar (román) a nemzetiségi párt elnöke.)

Az igazságügyi bizottságba: Musitzky Döme (szerb.)

A kérvényi bizottságba: Mrksity Jásó (szerb.)

A könyvtári bizottságba: Damján Vazul (román.)

A közigazgatási bizottságba: Suciu János dr. (román.)

A közlekedési bizottságba: Musitzky Döme (szerb.)

A naplóbiráló bizottságba: Novacu Aurél (román.)

A számvizsgáló bizottságba: Pop C. István dr. (román.)

A közoktatásügyi bizottságba: Manojlovits János (szerb.)

E szerint a nemzetiségek nyolc bizottságban nem kaptak helyet.

Az aradi Tribuna arról értesül, hogy a megválasztottak a bizottságot nem fogják elfogadni, mert megválasztásuk nem a párt kivánságának tekintetbe vételével történt. A nemzetiségek sérelemnek tekintik, hogy egy jegyzői helyet nem adtak nekik, továbbá, hogy ép a legfontosabb bizottságok: a pénzügyi, a közgazdasági, véderő, mentelmi és összeférhetetlenségi bizottságok megalakításánál teljesen mellőzték őket, s hogy végül a főlok közül senki se került a bizottságokba.

Ezért — írja az aradi román lap — a megválasztottak tiltakozni fognak a bizottságok ilyen módon való megalakítása ellen.

A főigazgató nyilatkozata

az érettségi felfüggesztéséről.

(Uj vizsgálat lesz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29

Az aradi kir. főgimnázium kínos ügye amelyről már több ízben megemlékeztünk, még nem jutott dűlőre. Az írásbeli-csempészésről a vizsgáló-bizottság által fölvetett jegyzőkönyv még elintézetlenül hever a kultuszminisztériumban. Az sem lehetetlen azonban, hogy az érettségi vizsga felfüggesztése ügyében nem a minisztérium, hanem Márki Sándor dr. egyetemi tanár, a vizsgáló-bizottság elnöke fog intézkedni.

Az aradi érettségi vizsga felfüggesztése ügyében rendkívül érdekes nyilatkozatot tett Nátafalussy Kornél nagyváradi tankerületi kir. főigazgató, akit az idén tudvalevőleg Márki Sándor helyettesít az aradi érettségi vizsgákon. Egy nagyváradi újságíró előtt így nyilatkozott a főigazgató, hitelesen elmondván az egész eset történetét is:

— Legérdekesebb a dologban az, — kezdte a főigazgató, — hogy az ügy eldöntése egyáltalában nem tartozik hozzám. Az új vizsgálati utasítás 12. §-a határozottan megállapítja, hogy minden főgimnázium igazgatójának, joga van rögtön felfüggeszteni az érettségi vizsgálatot, minelyt a csempészésről bizonyosságot szerzett és ugyancsak az igazgató tüzi ki a legközelebbi terminusra az érettségi vizsgálat megtartását a tankerület központján, jelen esetben Nagyváradon.

— Mit tartalmaz az esetre vonatkozólag a hivatalos jelentés?

— A csempészést csak az írásbeli vizsgálat befejezése után állapították meg. Két jeles tanuló korán végezte a dolgát, eltávozott, megcsinálta a dolgozatot, amelyet aztán litografált példányokban csempészték. Az ilyen litografált dolgozat egy tanár kezébe jutott és ekkor felfüggesztették, a további intézkedésig, az érettségit.

— Mi sors vár az aradi diákokra?

— Az ügyben a közoktatásügyi miniszter fog dönteni. A vizsgáló bizottság velem együtt azon az állásponton van, hogy a miniszter még június 6-ikára tüze ki újból a vizsgát, mert különben annak a 16 diáknak szeptemberben Nagyváradra kellene jönni és itt kellene vizsgálni. Ez anyagilag is megterhelné a diákokat és ezért az elhalasztás ellen foglalok állást. A diákok meg lehetnek győződve, hogy senkilem akarja kárukat. A szabálytalanság dacára is javukra törekszünk.

— Az érettségi vizsgálatok eltörlése nagyszámú véleménye szerint üdvös volna?

— Ellenkezőleg. Társadalmi, kulturális és nemzeti érdek, hogy az érettségi vizsgálat megmaradjon, mert önkéntelenül is elmékedésre készíti a diákokat. Az érettségi vizsgálat ma úgy is már túlságosan enyhe és ennek tulajdonítható, hogy az egyetemen az érettségizett ifjak 80 százaléka tud megfelelni. A jelenlegi érettségi gyerekjáték ahhoz, amely az ötvenes és hatvanas években divott. Akkor a logaritmus-táblákon kívül semmiféle segédeszközt sem szabadott az írásbelin használni. Az ifjuságnak kedvez manapság minden közoktatási reform. Eddig öt tárgyból kellett írásbeli vizsgát tenni, most csak háromból kell. Szóbelit előbb hét tárgyból tettek, most csak öt tantárgy a kötelező. Ezzel a tanítási eredmény nivója süllyed.

Nátafalussy Kornél egyébként el sem jön Aradra, mert elfoglaltsága Nagyvéradra köti. A főigazgató a tankerületébe tartozó 11 főgimnázium közül hétnek érettségi vizsgálatán elnököl s ideje sincs, hogy Aradra utazhassék.

A milliomos kisasszony regénye,

VAGY:

A lovászfiu szerencsése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

A romantikus modern szenzációk dolgában is tul tesz már a vén Európán az ifju Amerika, sőt tul tesz a regényírókon is — való történetekkel. Az *Amerikai Magyar Népszava* legújabb számában olvassuk ezt az érdekes történetet:

Allg egy esztendeje, hogy az acsíkirály, Andrew Carnegie-nek egyik szép kis unokabuga addig addig tanult lovagolni egy csinos, fiatal lovásztól, amíg titokban örök büszséget esküdtött neki s most ismét hasonló eset történt New-Yorkban.

Lincoln W. Julia kisasszony, a legelőkelőbb bostoni milliomos családok egyikének sarja, pár hónap előtt látogatoba jött newyorki rokonaihoz és rögtön beíratkozott a Central Park közelében levő Durland féle lovardában lovagolni tanulni. Itt ismerte meg Mills lovászt, a ki rögtön megtetszett a milliomos kisasszonynak. Mills ezt észrevette s természetesen megörült a hálójába akadt aranyhalacsának.

A fiatal leány és a lovasz csakhamar anynyira megérették egymást, hogy tegnapelőtt Lincoln kisasszony kerekén kijelentette a rokonainak és barátjainak, hogy megyen a templomba esküvőre és el is ment a lovászszal a „For Strangers” egyházba. A templom kapuja előtt azonban valósággal utját állta több barátja és a fiatal Rhodes asszony — térdre esett előtte és így kérte, hogy legalább 24 óráig várjon az esküvővel.

— Még 24 percig sem! — felelt a szerelmes leány és Rhodes asszony pár pillanat múlva kénytelen kellelten az esküvő egyik tanuja volt.

Az esküvő után a fiatal asszony rögtön és egyedül hazautazott a szüleihez Bostonba, hogy őket kedő módon értesítse a házasságáról. Bostonban nagy családi vihar következett be ezután és az öreg milliomos Lincoln nemcsak a lányának, de még az újságróknak is kijelentette, hogy nem egy lovasz feleségül nevelte a lányát. Am az apai haragnak is vége szokott lenni s Lincoln papa is megnyugodott abba, a min már úgy sem lehetett változtatni, amikor megmagyarázták neki, hogy a fiatal férj egy jó hírű newyorki orvos fia, művelt, becsületes ember és bátran rá lehet fogni, hogy nem lovasz, hanem lovaglómester volt.

A családi béke biztos jeléül estefelé a Millsnévé lett Lincoln kisasszony egyik testvérbátyjával beállított a legelső bostoni papírkedvesbe és megrendelte a házasságát tudató kártyákat, Millsnek pedig táviratozott, hogy „rögtön gyere ide.”

Károlyi István gróf aradi jelöltsége.

(Bizalmas értekezlet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

Az aradi függetlenségi pártban sok szóbeszédre adott alkalmat az a bizalmas jellegű értekezlet, amelyet Avarffy Imre dr., az aradi függetlenségi párt társelnöke hívott össze ma délutánra. Az értekezlet, amely Avarffy Imre lakásán folyt le, nem nélkülözötte a pikantiériát, amennyiben a másik társelnök, Múlek Lajos dr., akiben az aradi függetlenségi párt vezető fejét látják, nem vett azon részt. Így azután érthető, hogy minden iniciatívát, amely közreműködése nélkül indul ki, bizonyos gyanakvással néznek a függetlenségi pártban.

Pedig ezen a mai bizalmas természetű értekezleten nem történt semmi olyan, ami rászorulna arra, hogy különösebb gonddal óvják a nyilvánosságtól. Sőt, az ott lefolyt tanácskozás tárgya egyenesen kiabál a minél nagyobb nyilvánosság után, amennyiben most történt meg az első hivatalos lépés az aradi mandátum sorsát illetőleg s amint az alább következik, meglehetősen érdekes formában.

Avarffy Imrén kívül csupán az aradi függetlenségi párt négy kerületi elnöke: Mittner József, Pollák Vilmos, Szalay Arnold dr. és Vizer Lajos vettek részt az értekezleten. A bizalmas tanácskozást Avarffy azért hívta össze, hogy a képviselőjelölés dolgában tapogatózási műveletet csináljanak — a hangulatkeltés irányában.

Hosszas megbeszélés után, amelynek során megállapították, hogy immár teljesen bizonyos Barabás Béla távozása, rátertek a jelölt személyének kérdésére. Az értekezleten több, már forgalomban levő név került szóba, míg végre abban állapodtak meg, hogy — amint azt már tegnap megírtuk — Károlyi István gróf jelölésére fogják előkészíteni a talajt. A kerületi elnökök ugyanis Károlyi István gróf személyében látnak legtöbb garanciát arra, hogy Aradváros kulturális és anyagi érdekei nem szenvednek semmi téren sem rövidülést. Másrészt pedig azt a szempontot tartották szem előtt, hogy lehetőleg olyan jelöltben állapodjanak meg, akivel megakadályozhatják a pártban esetleg beállható bomlást. Károlyi István gróf jelöltségét pedig ebből a szempontból is megfelelőnek tartják és utóvégre a mai korban Arad sem adhatja grófi jelöltön alább.

Miután a kerületi elnökök a képviselőjelölt személyét illetőleg megállapodásra jutottak, fölkeresték Múlek Lajos dr.-t, a függetlenségi párt vezető társelnökét, hogy a jelölés dolgában a párt végrehajtó-bizottságát csütörtökre hívja össze.

Azonkívül elhatározták, hogy küldött-ségileg fogják felkérni Károlyi Gyula gróf főispánt, hogy beszélje rá apósát a jelöltség elfogadására. Valószínű azonban, hogy a főispáni közbenjárásra nem lesz szükség.

IRODALOM ES MUVESZET.

* A nyári színház első heti műsora. Pünkösd vasárnapján nyitja meg a nyári színházat Szendrey társulata. Az első hét műsora:

Vasárnap megnyitó előadások, délután fél 4 órakor: *A csemadán mint kísértet* népszínmű, este 8 órakor: *Gül Baba* operett.

Hétfőn délután: *A falurossza* népszínmű, este: *A drótoslót* operett.

Kedden: *Az őrangyal* bohózat.

Szerdán: *A csepürágó* operett.

Csütörtökön: *Gül Baba* operett.

Pénteken zóna előadás mérsékelt helyárakkal: *János vitéz* operett.

Szombaton: *A mádi esítő* bohózat, a Népszínház nagysikerű újdonságának bemutatója.

* Az aradi képtárlat mai második napja rendkívül nagy látogatottságnak örvendett. A Kereskedelmi Akadémia épülete vendégül látta ma Arad műbarátai közül csaknem mindazokat, akik a megnyitás napján, egy vagy más okból, nem jöhettek el a tárlat megtekintésére. A mai napon vevőre talált a kiállított képek legnagyobbika: Berkes Antal „Hazatérés” című, egész falat betöltő vászna. A hatalmas képet Neuman Samu vásárolta meg. Az ő tulajdonába került továbbá Pállya Károlynak két szubtilis, finom vásári jelenete. A tárlat, mint említettük, délután 6—1 ig, délután 2—6 ig van nyitva.

* Szamosi Elza Amerikában. Szamosi Elzát, az Opera kitűnő fiatal művésznőjét Savage amerikai impresszárió a jövő szezóra lényes föltételekkel Amerikába szarzódtette. Savage társulata, a Castle Opera Company az Egyesült-Államok különböző városaiban Puccini *Bohémélet* és *Pillangó kisasszony* című operáit s a *Karmen-t* fogja bemutatni. Szamosi Elza fogja énekelni a *Pillangó kisasszony* címszerepét, a *Bohémélet* Mimi szerepét s a *Karmen* címszerepét. Heti három föllépésért ötezer koronát kap, vagyis az egész, hét hónapig tartó körutért száznegyven ezer koronát. Azonkívül teljesen fedezi a vállalat az utazás költséget a művésznő és kísérelője részére. Szamosi Elza eddig tizenkétezer korona fizetést és ezer korona tiszteletdíjat kapott a budapesti Operánál. Idei sikerre hivatkozva új szerződést kívánt huszonnyolcezer korona fizetéssel. Az Opera visszautasította s erre kezdte meg a tárgyalást Savage impresszárióval, kit Puccini figyelemzetelt Szamosi Elza kiváló művészi kvalitásaira.

* A legújabb vasúti és hajózási térkép. Most hagyta el a sajtót az egyedüli hivatalos jellegű és ennél fogva legmegbízhatóbb, Magyarország és Ausztria, valamint Bosznia és Hercegovina vasúti és hajózási térképe. A magyar királyi államvasutak igazgatósága által fölülvizsgált és 42110. sz. a. F. IV. 1906. jóváhagyott 1906. évi kiadás. Szerkesztette és kiadja: Klösz György és fia térképészeti műintézete, Budapest. A térkép 140/108 cm. nagyságu s úgy Magyarország mint Ausztria, valamint Bosznia s Hercegovina teljes vasúti hálózatát s hajózható folyóit, továbbá a határoló külföldi vasutak főbb vonalait s csatlakozásait tünteti föl. Budapest székesfőváros vonalálózatának részlet térképéhez hasonló kivitelben, még Pozsony, Fiume, Wien és Prag városokról s a Balkán vasúthálózatáról készült külön kartonok nyujtanak a szemlélőnek hasznos tájékozást. Ezen térkép a leghitelesebb s legújabb adatok alapján készült s a jelmagyarzatban megnevezett becses adatokkal bir, nevezetesen könnyen felismerhetők az állomások, megálló- rakodóhelyek, megállóhelyek, továbbá a hajóállomások. Tájékoztatót nyujt a

a vasutak üzemének jellegére nézve is (szabványos vagy keskeny- vagy kettős-vágányu, fogaskerékű és villamos üzemet illetőleg), továbbá a nyilvános közraktárak s a vámhivatalok is fel vannak tüntetve az illető állomásnév mellett. Megjegyzendő még, hogy ez a térkép Magyarország feltüntetése a m. kir. államvasutak által felülvizsgált része, már a változott új állomásnévekre tekintettel, a m. kir. államvasutak igazgatóságától beszerzett hiteles adatok felhasználásával, hazánk főújságát is kidomborító oly kivitelben kerül forgalomba, hogy mint hazai térképészetünk terméke, a külföldi hasonlókkal s hibákkal telt térképekkel szemben, előnyös szolgálatra van hivatva. E térkép különösen szállítóknak, biztosító társaságoknak, szállodák és vendéglőknek, általában minden ipar és kereskedelmi vállalatnak nélkülözhetetlen. Ára sokszínű kivitelben 5 kor., vászonra felhuzva tokban 11 kor., ugyanaz léccel pedig 12.50 kor. Ez a kitűnő térkép mint igazán hűségpótló, közérdekű és teljesen magyar mű, a nagyközönség támogatására méltán igényt tarthat.

Az osztrák bonyodalom. Kormányválság és obstrukció.

(Csonka ülés a Reichsrathban.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, május 29

Ausztriában egyre nagyobb hullámokat ver az az izgalom és elkeseredés, amely a vámkérdésben a magyar álláspont győzelme nyomán támadt. Az uralkodó nem talál politikust, aki a kormányalakítást el merné vállalni, mert az összes politikai pártok, de különösen a németek, a legélesebb harccal fenyegetőznek.

Bécsi táviratok ma a következőket jelentik:

A Hohenlohe kormány lemondása.

A *Fremdenblatt* jelentése szerint ő felsége elfogadta az osztrák kormány lemondását, egyidejűleg megbizta a miniszteriumot az ügyek ideiglenes továbbvitelével.

Egyes, tegnap este megjelent lapok különféle alakban azt a hírt közlik, hogy ő felsége *Schönborn* grófot, a közigazgatási bíróság elnökét akarta a kormányalakítással megbízni. *Schönborn* gróf azonban a megbízást nem vállalta el. A k. k. Telegraphen-Correspondenz-Bureau jelentése szerint ez a hír teljesen alaptalan.

Csonka ülés a Reichsrathban.

Tekintettel a képviselőház elnökének tegnap este tett kijelentésére, amely szerint a mára összehívott gyűlés nem tartatik meg, mintegy 75 különféle pártállású képviselő egybegyűlt az ülésteremben és *Prade* képviselő elnöklete alatt, aki az előadói széken foglalt helyet, fesztelen megbeszélést folytatott.

Prade hangsúlyozta, hogy tekintettel arra, hogy az elnökség a házszabályok egyik pontja által sem indokolt alapon a mára egybehívott ülést lemondotta, a képviselőket megilleti az a jog, hogy itt tanácskozhassanak és ezen eljárás ellen állást foglalhassanak. Szónok azt hiszi, hogy a tanácskozást helyesebben nem is lehet megkezdeni, mintha utal arra, hogy a képviselőház csak sajnálhatja, hogy *Hohenlohe* herceg, a kitől oly sokat reméltünk és a ki az első volt, a ki a magyar kormány tulkapásaival szembeszállt, (Elénk helyeslés) beadta lemondását. *Prade* azt ajánlotta ezután, hogy a képviselők válasszanak a mai tanácskozásra elnököt,

mire közfelkiáltással őt választják elnöké. *Herold*, *Suklie* és *Romancuk* képviselőket jegyzőkké választják.

Pernerstorfer képviselő a képviselőház elnökének eljárását házszabályellenesnek mondja és azt indítványozza, hogy a most megválasztott hivatalnokai kar menjen a Ház elnökéhez, figyelmeztesse tegnapi eljárásának törvényteleniségére és követelje tőle a mai ülés megtartását.

Schönerer képviselő indítványt nyújt be, a mely szerint a Ház holnap délelőtt 11 órakor tartsa ülését. Mindkét indítványt egyhangulag és nagy tetszéssel fogadják és elhatározzák, hogy az elnök felhívassák, miszerint az ülést vagy ma, vagy pedig holnap délelőtt 11 órakor nyissa meg.

Prade, *Suklie*, *Herold* és *Romancuk* képviselők ezután az elnökhöz mentek.

Az összes képviselők lemondanak.

Bicsből táviratozzák: A pártelnökök ülésén egyhangulag elhatározták, hogy ha még a mai nap folyamán legfelsőbb kéziratot elnapolják a képviselőházat, akkor valamennyi képviselő le fogja tenni a mandátumot. Ha pedig valami más módon tesz lehetetlenné a holnap délelőtt tartandó ülést, úgy valamennyi párt el van tökévelve arra, hogy a delegáció tanácskozásában nem vesz részt. Ezt a határozatot még a konzervatívok is megszavazták.

Coudenhove a királynál.

Coudenhove gróf csehországi helytartó ma kihallgatáson volt a királynál. Az audiencia egy óra hosszat tartott és mint beavatott forrásból közlik, ő felsége nem ajánlotta föl a kabinetalakítást a helytartónak, hanem csak véleményét kérte ki a politikai helyzetről.

Az uralkodó még ma el fogja fogadni a *Hohenlohe*-kormány lemondását.

Politikai körökben leirhatatlan izgatottsággal várják a holnapi ülést, amelyen — ha időközben el nem napolják a parlamentet — rég nem látott viharos jelenetek lesznek.

Elégtétel a parlament megsértéséért.

Parlamenti körökben határozottan követelik, hogy a vámkérdés a parlament elé kerüljön és újabb tárgyalás alá vétessék.

Az elkeseredés a korona iránt igen nagy és a német pártok elhatározták, hogy abban az esetben, ha nem kapnak elégtételt a parlament megsértéséért, úgy a legerősebb fegyverekhez fognak nyulni, hogy lehetetlenné tegyék az alkotmányos uralkodást.

A lengyelek feltűnően csendesen viselkednek és a mai csonka ülésen nem is vettek részt. Annál feltűnőbb, hogy a konzervatív arisztokraták igen hevesen kikelték a magyar győzelem ellen és retorziót követelnek.

A holnapi ülés.

Vetter gróf házelnök holnap délelőtt tizenegy órára ülést hívott össze. De nincs kizárva, hogy az ülést még sem tartják meg. A pártkörökben attól tartanak, hogy még a délelőtt folyamán elnapolják a képviselőházat, vagy fel is osztatják. Ezekben az esetekben csupán a lengyel képviselők tartanak meg megbízatá-

sukat a delegációkban, míg a többiek lemondanak tagságukról.

Lueger gyalázkodik.

A mezőgazdasági szövetkezetek mai ülésén *Lueger* Károly bécsi polgármester beszédet mondott a politikai helyzetről és tapsokat aratott azzal a mondásával, hogy Ausztria nem lesz többé helotája, lenyűgözött rabszolgája annak az „ázsiai fajtanak” és minden jó osztráknak kötelessége visszaverni a zsidómagyarok támadását.

Barabás az állatkert élén.

(Hangadó vélemények a rendszerváltozásról)

Arad, május 29

A tegnapi napon a budapesti állatkert és nővényhonosító részvénytársaság elnökévé választotta *Barabás* Béla drt. E fontos politikai esemény arra indította budapesti tudósítónkat, hogy látogatást tegyen az állatkertben s ott a fontosabb személyiségeket megkérdezze, vajjon mi a véleményük a jelentős rendszerváltozásról. A látogatás eredményét a következőkben közli velünk:

Elő utam természetesen az állatok királyához vezetett. Sikerkült is az audienciát kieszközölnöm, mire a következő beszélgetés fejlődött ki közöttük:

En: Mit szól a rendszerváltozáshoz?

O: Nálunk, Afrikában ezt egészen másképp csinálják. Megeszik a régi rendszer embereit. Azt hiszi ön, hogy ott lehetséges volna 48-as és 67-es alap? Nálunk mindig csak egy párt van, mert az ellenzék rendszeren filét csinál a kormányból.

En: Es hogy tetszik *Barabás*?

O: *Barabás*? Elég fekete. Már szóltam nevé, hogy nevezetesen ki kakasnak.

En: ???

O: Tudnillik a kakas az egyetlen állat, amelyiktől félek. Ha tehát kineveznek, nem lesz okom félni.

Ezzel az audiencia végét ért. Siettem *János*-hoz, aki viziló és akit éppen reggeli fürdés közben találtam. Nagyon dühös volt, mert erősen fujt: — Mégis csak disznóság, hogy ezek az újságírók még ilyenkor sem hagyják békén az embert! Engedje legalább, hogy uszónadrágot vegyek föl!

— Szó sincs róla! — feleltem én. Sőt szíveskedjék megmondani, milyen álláspontot foglal el *Barabással* szemben.

— Amint tudhatja, mindennemű purifikációnak híve vagyok, hiszen a fürdés az elemem. Szeretek az ár ellen uszni, tehát nem vagyok koalíciós. Es egyáltalában, minek akar *Barabás* alelnök lenni, mi kor elnök is lehet? Ez tehetetlenség. Kérem, tegnap beszéltem a főkével, aki tudvalevőleg hidegen foglalkozik az eseményekkel, mert az éjszaki sarkról származik. Neki az a véleménye, hogy *Barabással* szemben a rideg obstrukció álláspontjára kell helyezkednünk; mivel ő állítólag úgy nyilatkozott, hogy a parlamentben sokkal több az eszkimó, mint a foka. Ha ez igaz: én mosom lábaimat.

Erre lábaim mosásához látott; a beszélgetés be volt fejezve. Sürgősen a *Kenguruhoz* (gőrugrany) siettem. Eppen gőrugrott. Kérdéseimre azonban mindaddig nem volt hajlandó válaszolni, amíg két krajcárt nem dobtam az erzenyebébe. (Lásd költségjegyzékem 10 ik pontját: Személyes költség a kengurunál — 5 korona.)

— Nagy horderejűnek tartja *Barabás* megválasztását? — kérdeztem tőle.

— Kérem, én nem tartok magamon kívül semmit nagy horderejűnek. En magammal hordom özszes fiaimat. *Herbert*, gyere ki!

A hívásra egy ifju gőrugrany gőrugrott ki az erszényből.

— *Herbert*, — szól hozzám az anyja, mond el a programbeszédet!

Az ifju gőrugrany beszélni kezdett, mire én re-

Iván arcképét, melyet Balla Frigyes, a zseniális portraifestő festett meg. Az életnagyságu kép igen érdekes világításban, Rembrandt-módu beállításban ábrázolja a volt főispánt, ki nek arca különösen sok karakterizáló erővel van megfestve. A képen az alkotó művész összes előnyös kvaitásai ólesen kidomborznak; ecsetkezelése hígadnan elegáns s a kép részletei meglepően hűek.

— Néppárti jelöltet Aradnak! Ez a jelszó hevit, a legújabb aradi mandátum aspiránst, aki ezidőszert még rumban utazik, de nemsokára talán apai szerepet fog betölteni a honnál. Ez az ur *Lefkovits Mór*, aki ma a következő, félig írott, félig nyomtatott levelezőlappal kereste fel *Szalay Arnold* dr. t, aki tudvaleg az aradi függetlenségi párt egyik agilis vezérémbere:

Nagys. ügyvéd ur! Napokba Aradon vagyok és a mint tudni tetszik, én a népet szeretem és ezen szeretetemet a politikában, kiszeregném fejteni. Mithogy Aradon Csak Cirjéket fölépíteni nem sikerül, én hajlandó vagyok, néppárti Programmal Aradon felépni, kivált ha egy kis papi segélt kapnék ismerve ügyvéd urnak Aradon való befolyását, azon kéreimmel fordulok önhöz, hogy terveimet előmozdítani sziveskedjék. Ejen a néppárt és anak minden híve. Hazafias üdv *Lefkovits Mór*.

Nyomatva.

„Kingston Rum Basis.“

Teljes tisztelettel értesítem, hogy rövid idő múlva jövök. Kiváló tisztelettel *Lefkovits Mór*, J. Feig! fia és társa bég képviselője és a jelen kormányának agilis pártolója.

Ezeket kívül még a *Lefkovits* arcképe is ott díszel az levelezőlapon egy tekintélyes tulipán társaságában. Es *Lefkovits* olyan szép fiu, de olyan szép, hogy biz isten meg kéne választani.

— Pénzüntézetek köréből. *Fajda Zsigmond* földbirtokost tegnap megválasztották az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztár választmányi tagjává.

— Találkozás tíz év után. *Szirmay Károly*, az Aradi Első Takarékpénztár tisztviselője, ezúton hívja fel mindazon volt iskolatársait, akik 1896. évben az aradvárosi kereskedelmi akadémiában érettségi vizsgát tettek, hogy fogadalmuknak megfelelően *Julius hó 24-ik napján* délelőtt, az aradi felső kereskedelmi iskolában okvetlenül jelenjenek meg, s megérkezésük idejét, valamint jelenlegi címüket neki levéllileg bejelenteni sziveskedjenek.

— Krassószörénymegyei állapotok. *Lugoson* szombatról vasárnapra virradó éjjelen bevették *Rosenthal Gyula* dr. ügyvéd lakásának összes ablakait. Ez ugyan nem volna valami szenzációs esemény, mert hiszen mindig akadnak itas alakok, akik ilyen módon szeretnek szórakozni. A véletlen pedig úgy akarta, hogy a dolog közvetlen azután történt, amikor egy temesvári lapban megjelent a román nemzetiségi párt erőszakosságairól szóló cikk, melynek szerzőjét a nemzetségiak *Rosenthal Gyula* dr.-ban gondolják. Ezért esett össze az ablakok beverése a cikk megjelenésével. Most a lugosiak erősebb rendszabályokat követelnek, mert ha ma beverik az emberek ablakait, holnap megeshetik az, hogy gyujtogatnak. — Egy másik eset: *Poldauf Gyulát*, a *Balersdorf* és *Biach* cég 73 éves ügynökét, amikor *Lugosról Marosára* érkezett, több román paraszt megtámadta és lelőtte. Azt hiszik, hogy a szerencsétlen politikai bosszúnak esett áldozatul. A lugosi képviselőválasztáson ugyanis *Poldauf* a függetlenségi párt jelöltjére szavazott. A lugosi kir. ügyészség ez ügyben szigorú vizsgálatot indított. — A harmadik eset ez: A napokban a csendőrőrsjárt tartózkodott *Szilváshely* krassószörénymegyei községben, mely a község házá-

töltötte az éjszakát. Éjfél táján hirtelen lővés dördült el, mely az ablakon keresztül halálos sebet ejtett egy csendőrön. A tettest még az éj folyamán kinyomozták és letartóztatták *Dominyc* Romulusz személyében.

— Az asztalos sztrájk. Az aradi asztalos munkások és a munkaadók között felmerült ellentétek kiegyenlítésére *Zubor Andor* helyettes iparhatósági biztos június hó 2-ikára értekezletet hívott egybe, amely az előjelek után ítéltve, valószínűleg eredménnyel fog járni. Sem a munkaadók, sem a munkások nem tartják helyén valónak, hogy az épület- és a butormunkásokra más más munkarend legyen irányadó, miért is közös munkarendet fognak megállapítani.

— Halál lapdázás közben. Halált okozó bal eset történt Nagy-Zerind községben. Több legény délután a község melletti mezőn lapdázott. A lapdát egy *Kinder István* nevű gyerek adta fel. Az egyik legény *Boros Mihály*, játék közben véletlenül úgy torkon ütötte a fiut, hogy összezsuzta a gégefét. *Kinder István* az ütés következtében pár perc múlva meghalt. A nyomozás megállapította, hogy az eset véletlenül történt, miért is az aradi ügyészség a boncolás mellőzésekkel megadta a temetési engedélyt.

— Ongyilkossági kísérlet — hatodszor. Ma délután négy órakor özv. *Schrott Arminné* szül. *Hatvani Teréz*, Révay-utca 8-ik szám alatt lévő lakásán felakasztotta magát. A házbeliek még idejekorán észrevették a halállal vívódó asszonyt és elvágták a kötelet. A szerencsétlen nőt, aki a házbeliek állítása szerint már hatodik ízben akart öngyilkos lenni, lakásán ápolják.

— Csődtömeg árverés. *Bickel József* aradi kereskedő csődtömegét tegnap délután árverezték el *Mittler Izidor* dr. csődválasztmányi elnök irodájában. A csődtömeghez tartozó árukat özv. *Weiss Salamoné* vette meg 7000 koronáért.

— Magyar név. *Kiskoru Czuber Emília* aradi lakos család névét *Nyilas-ra* magyarosította.

— Birtokcsere. Az aradi törvényszék tekkönyvében a következő változásokat jegyezték be: *Houzek Béla* eladta az aradi 5112 sz. tjkvben fevett telekéről 279 □ öket 2500 kor. ért *Jaklits Ferencnek*. — *Szabarmy János* eladja az aradi 625 sz. tjkvben fevett *Teleki-utca 2* sz. házat 17,800 kor. ért *Ditrichstein Mór* és neje *Werner Herminának*. — *Fritz József* eladja az aradi 2555 sz. tjkvben fevett *Borju utca 13* sz. házat 1280 kor. ért *Tótar Ernő* és neje *Fazekas Viktoriának*. — *Turcsán Jócáné Sztojneszk Szaveta* eladja az aradi 1632 sz. tjkvben fevett *Csutora utca 30* sz. házat 1800 koronáért *Kuzman Rádáné Csizmas Jévának*. — *Karanyicz Lajos* és neje *Dáviházy Zsuzsanna* ajánlókba adják az aradi 1325 sz. tjkvben fevett *Trimbita-utca 20* sz. házat *Klug Nándor* és neje *Karanyicz Máriának*.

— Hajhullás ellen használjon *Perolint* i üveg 1 kor. Vojtak és Weisznál. 112

Részlet egy detektivregényből

(Abbanmaradt merénylet.)

— Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, május 29.

A nemrégiben bemutatott *Sherlock Holmes* című szindarabra emlékeztet az a részleteiben borzalmas eset, amely pár hónappal ezelőtt történt *Szintye* községben. A szindarab második részében a zseniális detektiv leleplez egy anarkista bandát, mely fel akar robbantani egy, a koronázási menet utvonalaiba eső kápolnát, hogy elpusztítsa az uralkodó párt. Tetteik véghezvitelében ugyszólván az utolsó pillanatban akadályozta meg őket *Sherlock Holmes*. — Szintyén két eivetemedett ember egy földbirtokos házáat akart felrobbantani. A házban a gazda és családja nyugodtan aludtak álmukat. Egy hajszálon múlt, hogy a borzalmas eset meg nem történt és hogy a község megszabadult a fenyegető veszélytől.

Rivis Pável és *Bozgan Vasillie* január

28 án több napi töprengés után végzetes tetter szánták el magukat. Eddig ismeretlen uton dinamitot szereztek és fel akarták robbantani *Marustyer György* szintyei földbirtokos házáat.

A tett elkövetésére az éj sötétjét találták a legalkalmasabbnak. Sűrű köd borította el a községet, amikor borzalmas utakra indultak. Nesztelenül lopóztak a házhoz, nehogy a kutyák felugassák a lakókat. Miután meggyőződtek arról, hogy veszélytelenül működhetnek, megkezdték a borzasztó munkát. Egy előző nap kölcsönként furóval fél órai munka után kifurták a ház egyik falát. A lyukba ezután dinamitot raktak és ráhelyezték a két méter hosszúságu gyujtó-zsinórt. A két gonosztevő azután sorsot húzott, hogy melyik gyujtsa meg a zsinórt. A sors *Rivis Pávelre* esett. *Bozgan Vasillie* százlépsnyire hátravonult és várta a tragédiát.

Rivis remegő kézzel gyujtotta meg a zsinórt és *Bozganhoz* futott. A zsinór lassu lánggal égni kezdett. Alig mulott el egy perc, már csak egy félméter választotta el a lángot a dinamittól. *Rivis* a katasztrófa közeledtére megremült és lélekszakadva rohant a ház falához. Pár másodperc kérdése volt csak, hogy a dinamit felrobbantsa a házat és lrtózatot veszélyt hozzon az egész községre. Az utolsó pillanatban *Rivis* odakapott a zsinórhoz és eloltotta a lángot. A dinamitot ott hagyták a ház falában és azután mind a ketten eltávoztak.

Másnap reggel a házbeliek észrevették a kifurt falakon lévő dinamitot és jelentést tettek az esetről a csendőrségnek, amely kinyomozta a tetteseket. A vizsgálat során mind a ketten tagadták a tettet és egymást vádolták. Égre földre esküdöztek, hogy a másik a bűnös. Később azonban beismerték tettüket és azt vallották, hogy egy *Uszka Tódor* nevű ember bérelte fel őket a tett elkövetésére. *Uszka* egy izben a községi jegyző házáat is fel akarta robbantani és erre szintén a két embert bérelte fel. Azok azonban akkor nem voltak hajlandók végrehajtani a tettet.

Az aradi kir. törvényszék ma tárgyalta az ügyet. A bíróság, a védő kérelmére, a dinamit megvizsgálására szakértőket küldött ki. A tárgyalást a jövő hónapban folytatják.

NAPIREND.

Május 30. Szerda. Róm. kath. naptár: Nándor. — Protestáns naptár: Nándor. — Izraelita naptár: Sab. 1-és napja. — Görög-keleti naptár (május 17.): Andr. Jun. — A nap két 4 óra 10 perckor, nyugszik 7 óra 45 perckor. Időjelzés. A központ meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratál szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, zivatarok.

Május 31. Az aradvidéki tanítóegyesület ujszentannavilágosi fiók-bizottságának közgyűlése délelőtt 9 órakor (Pankotán iskolaépület.) — Az állami tisztviselők országos egyesülete aradvidéki körének közgyűlése délután 3 órakor (Törvényszéki palota.) — Iskolaszéki ülés délután 4 órakor.

Június 4. A gyoroki önkéntes tűzoltó-egylet népünnepélye.

Június 28. Az aradi turista-egyesület kirándulása az Aldunára.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Május 29. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilógrammon felüli sulyban 118—118 fillérig; Öreg-közép páronként 300—400 kilógramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilógrammon felüli sulyban 124—126 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilógrammig terjedő sulyban 126—128 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilógrammig terjedő sulyban 126—123 fillérig. Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilógrammon felüli sulyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilógrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilógrammig terjedő sulyban — fillérig. Sertéselészám: Május 26. napján volt készlet 57,297 darab, május 27. napján főlhajtott 2604 darab, május 27. napján elszállított 765 darab, május 28. napján maradt készlet 59,136 darab.

A húzott sertéselészakozat: Caúndes.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Uj-Arad, május 29.

Az időjárás legutóbb semmit sem változott és megtartja borús, nedves jellegét; általában a május hava ez idén valóságos áldást hozó volt e tekintetben, amennyiben a kellő időben beállott esőzések oly kedvező hatással voltak a vetések fejlődésére, hogy azok ma oly szépen állanak mindentel, hogy hasonlóra alig emlékezhetni.

A gabonaüzlet kissé élénkebbnek látszott ma, a múlt heti árakat megtartották, sőt némi emelkedéssel jobb forgalom is volt.

Elkelt a mai hetipiacon:

300—350 mm. buza 14.60—15.20.

150—160 mm. tengeri 18.60—14.00

Névl. jegyzés rozs 11.80—12.00.

" " árpa 18.40—18.60

" " zab 14.10—14.40.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, május 29

Amerika 3/4 magasabb. Kínálat gyöngye, vételkedv jó.

Elkelt 25,000 métermázsa buza tartott áron.

Az árak 100 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre 15.74—15.76

Rozs októberre 12.90—12.92

Zab októberre 13.06—13.08

Tengeri májusra ————

Tengeri júliusra 13.30—13.32

Buza májusra ————

Uj tengeri 1907-re 11.54—11.56

Észak tőzsde.

Buza októberre 15.74—15.76

Rozs októberre 12.90—12.92

Zab októberre 13.06—13.08

Tengeri májusra ————

Tengeri júliusra 13.26—13.28

Buza májusra ————

Uj tengeri 1907-re 11.50—11.52

Irányzat csöndes.

Zárás 5 órakor.

Osztrák hitelrészvény 672.—

Magyar hitelrészvény 817.—

Leszámitolobank részvény 512.25

Rima-Murányi vasmű részvény 376.50

Osztrák-magyar államvasuti részvény 674.75

Közúti vasút 591.—

Városi villamos vasút részvény 325.—

Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben 9.75

Erzsébet szanatórium sorsjegy árubaan 10.75

CSARNOK.

Az elfelejtett tanács.

Írta: Simon Vilmos.

(Vége.)

mohamed híven megtartotta atyjának tett fogadalmát és rövid idő alatt róme lett Harárból kiágazó karaván utaknak. Dicsősége azonban akkor ért tetőpontjára, midőn egy napon közvetlen Harár mellett elfogta Ras Manulát, egy tekintélyes abessziniai törzsfőnököt családostól. Ras Manula a harc hevében Mohamed lándzsájától súlyos sebet kapott és néhány perccel elfogatása után meghalt. Mohamed ez által tekintélyes váltságdíjtól esett el, de ezzel ő nem törődött, mert ennél sokkal nagyobb kincs maradt a birtokában, Tai-Hanna, Rass Manula leánya személyében.

Tai Hannáról el lehetett mondani, hogy az Isten jó kedvében teremtette. Termete magas volt és karcsu, mint egy gazelláé. Arca halványbarna és szabályos. Szemeiről nem is szólva, mert ezek tüze olyan volt, hogy a legridegebb igazhívó szívet is rögtön lángalobantotta. Mohamed szíve pedig nem volt rideg.

Nem csoda tehát, ha a két fiatal lény rövid idő alatt szenvedélyes szerelmre gyűt egymás iránt. És Mohamed, a kemény vitéz, ki azt a napot, melyen lándzsája pihent, elvesztettnek tekintette, most hetekig el tudott ülni Tai Hanna lábánál és leste szavainak édes dalját.

De a leghosszabb utnak is vége szakad egyszer, mondja a próféta szava és így Mohamed boldogságának is meg kellett egyszer szünni.

Tai-Hanna rokonai megküldték a váltságdíjat és Mohamed engedve a szokásoknak, kénytelen volt szerelmétől megválni.

Keserű könyeket hullattak mindketten a válás szomorú percében.

— Mohamed, te derék vitéz — szólt fuldokló zokogással a leány — én elmegyek, de feledni sosem foglak.

— A te képeddel zárom le ezután minden este a szeméimet — felelte az ifju.

— Mohamed — szólt ismét a leány, bánatos szeméit az ifjura szegezve — ha igazán szeretsz, akkor keresni fogod az alkalmat, hogy engem ismét megliáss.

— Ez lesz ezután életemnek az egyedüli feladata. És ha majd neved a te törzsed vidékén egy kissé feledésbe megy, akkor látni fogsz ismét.

— De egyet megígérsz Mohamed.

— Alláhra fogadom.

— Hogy nem mint ellenség, hanem mint jó barát, nem haddal, hanem csak néhány barátoddal kísérve jössz vidékünkre. És ha jövedelidet megüzend, akkor én titokban felkereslek és talán sosem hagyok el többé.

— Ugy legyen, amint kívánod.

E történetek után Mohamed más tájakra vonult emberrel, de neve még félelmetesebb lett. Gyilkot és rabot oly szenvedélyvel, mintha szíve bánatát vérbe akarta volna fojtani.

Igy telt el egy esztendő. Ekkor Mohamed elhatározta, hogy beváltja Tai-Hannának tett ígérését.

Néhány barátját kísérve Harár vidékére vonult, ahol Tai Hannát értesítette megérkezéséről.

A leány Mohamed küldöncével visszazent, hogy naplemente után a „Tevék forrása”-nál várja imádjóját.

A „Tevék forrása” egy pálmaliget közepén feküdt. Az arra vetődő karavánok e forrásnál csillapították szomjukat.

Mohamed közvetlen naplemente után minden kíséret nélkül lovagolt e pálmaliget felé. Mire oda ért, már esti szürkület borult a tájra.

A „Tevék forrása” hoz érve, Mohamed le szállt a lováról, de alig tette lábát a földre, midőn hirtelen, mintha a földből bujtak volna ki, kétszáz harcos támadt rá. A támadás oly meglepő volt, hogy mire Mohamed védekezni akart, már megkötözve feküdt a földön.

Meglepetése azonban még nagyobb volt, midőn a támadók sora megnyílt és előlépett Tai Hanna. Szébb volt, mint valaha, de szemének tekintete mintha elvesztette volna régi tüzét.

— Tai Hanna — szólt hozzá a csapat vezetője — emitt fekszik apád gyilkosa, törzsed törvényei értelmében te határozd meg, hogy mi történjék vele.

Tai Hanna felemelte szép fejét és a fegyver irányította nagy fekete szemét, melyben néhány pillanatig a régi tűz kezdett fellángolni. De csak néhány pillanatig, aztán elfordította fejét és szemének tekintete ismét rideg lett.

— Törvényeink értelmében — szólt aztán hidegen — lándzsahálálra ítélem.

És Mohamed meghalt — bátran, mint egy igazhívó harcoshoz illik.

Sídját egy pálmafa mellé ásták, melynek árnyékában másnap halva találták — Tai Hannát.

Erős lelke alkalmazkodni tudott törzsének szigorú törvényeihez, de a szíve, az megölte.

IDEGENEK ARADON.

— Május 29 —

Fekér Kereszt szálloda. Decsenyi I. Törley pezsgógyár képviselője Budapest. — Fenyő Lajos Besztercebánya. — Kovács Ignác utazó Budapest. — Fleischberger Hermann Bécs. — Weisz Mihály utazó Budapest. — Derasse Félix földbirtokos Pozsony. — Roth István birtokos és neje Alfalu. — Schwanda Ferenc utazó Budapest. — Gackne Ferenc magánzó neje Budapest. — Theodoroff Milán mérnök Budapest. — Reinhold Heitz utazó Szászsebes. — N. Klaisziner Antal utazó Bécs. — Kreidl J. utazó Bécs. — Weisz Viktor utazó Budapest. — Hahn I. utazó Bécs. — Pavlovics Kornél hivatalnok és neje Budapest. — Alföldi Emil utazó Budapest. — Brüll L. utazó Budapest. — Fuchs J. utazó Bécs. — Niconts S. utazó Temesvár. — Schwanda Ferenc utazó Bécs. — Berger Fülöp utazó

Budapest. — Nagel Lajos utazó Budapest. — Rosenberg K. Budapest. — Tenner Sándor utazó Budapest. — Deutschmann B. Budapest. — Lang Hermann utazó Budapest. — Lefkovits L. Budapest. — Weiner Gyula utazó Budapest. — Székely utazó Budapest. — Steiner Béla kereskedő Székudvar. — Naumann I. utazó Budapest. — Wechsler O. utazó Budapest. — Walenstein B. és Reczei I. utazó Budapest. — Zsilinszky Mihály államtitkár Budapest. — Sandor U. szelgábiró Marosvásárhely. — Fleischer I. utazó Bécs. — Zsrai Mór utazó Budapest. — Klausner Antal utazó Bécs. — Müller Béla utazó Budapest. — Schwarcz E. Budapest. — Gardanyi Antal utazó Budapest. — Posa Vilmos Budapest. — Ring János Kalocsa.

Központi szálloda. Ujhelyi Kálmán birtokos Budapest. — Pászthy Kálmán honvédtiszt Szeged. — Czárán Géza birtokos és neje Seprős. — Weszelowszky István kereskedő Budapest. — Fuchs Samu kereskedő Budapest. — Dorman Ignác kereskedő Brünn. — Fényi Béla gyárigazgató Budapest. — Aitstädter Antal utazó Budapest. — Friedländer Mór utazó Bécs. — Kemény Ignác utazó Bécs. — Mitchell Ede utazó Bécs. — Röder Ottó igazgató Bécs. — Keller V. igazgató Bécs. — Lussa Vince utazó Budapest. — Grünbaum Adolf utazó Bécs. — Prehaska Nándor magánzó Nagyszentmiklós. — Krieger Rezső utazó Bécs. — Gergely I. huszarkapitány Szeged. — Krausz Arter utazó Budapest. — Szinai Miklós utazó Budapest. — Freund Rezső utazó Budapest. — Rund Viktor gyárvezető Borosjenő. — Frankl Adolf utazó Bécs. — Póthy Nándor főerdőmester Körösbánya.

Nádor szálloda. Gligor Péter földbirtokos Körösbánya. — Macht Ferenc bányamérnök Nadraj. — Romcsanyi Alajos postaírást neje Brassó. — A. bu István igazgató neje Brád. — Zucker Emil kereskedő Tauc. — Jeney Zsigmond fő birtokos Nagybánya. — Révész József kereskedő Kerülő. — Milyes Béla álmásfőnök Bokszeg. — Keller Gyula utazó Pischanaud.

NYILTÉR.*

Limbeck János és fia

első magy. kir. szah. ércokporsó-gyára és temetésrendező intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Faragó Béla, a maga, úgy gyermekel: Zoltán, Erzsike és Lenke, nemkülönben az alulírottak nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatja a forrón szeretett és felejtethetetlen jó nő, illetve édesanya, sógornő és rokon:

FARAGÓ BÉLÁNÉ
szül. KUNTZL TERÉZIANAK

folyó évi május hó 29-én, a reggeli órákban, életének 40-ik és boldog házasságuk 21-ik évében, hosszas szenvedés után történt jobblétre szenderült.

A boldogult földi maradvánnyal május 30-án, délután 5 órakor fogtak Ujterem utca 31. számú házban a rom. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírkertben örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért május 31-én, délelőtt 8 órakor fog a főt. Minorita atyák szentegyházában az egek Urának bemutatni.

Arad, 1906. május 29-én.

Áldás emlékére!

Özv. Kuntzl Györgyné szül. Mann Matild, Mártony Viktor és neje szül. Ludvig Helén,
Özv. Milosits Ferencné szül. Kuntzl Anna, Szalkay Ida,
Kuntzl Ernő és neje szül. Hack Irén, Szalkay Emma férjzett Vass Andorné,
testvér és sógornő. Michelbauer Lajosné szül. Vercecs Emma,
Faragó Gyula és neje szül. Ékes Mariska, Kresz Károly és neje szül. Matoley Eteleka, Kresz Ferenc és neje szül. Herold Magdolna,
Fürest Erzsébet, Özv. Bendó Mátyásné, unokatestvérei.
Fürest Aranka férjzett Gossler Józsefné és férje Gossler József, sógor és sógornő. Faragó Irén, Teréz, Piroška és Géza, Milosits Béla és Ferenc, Kuntzl János és Irén, Kuntzl György és Sándor, unokaöccsei és hugai.

Betonépítésben
gyakorlott
kőműves pallér
és
kőműveslegények
huzamosabb időre azonnal
alkalmazást nyerhetnek
1459 Hegyaljai mótros-vasut
fővállalata
Kis Ernő-utca 8.

9992—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
riumnak rendelete nyomán ezennel
közölni tesszük, hogy a cs. és kir.
közös hadseregheli hadapród isko-
láknak az 1906—1907. tanév kez-
detén több hely fog betölteni.

A részletes felvételi feltételek
a városi katonai ügyosztályban be-
tekinthetők.

Arad szab. kir. város tanácsá-
nak 1906. évi május hó 19-én tar-
tott üléséből.

A városi tanács.

Könyvkötészetünkben
egy ügyes fiu
tanulónak
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban

10064—1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi ministe-
riumnak rendelete nyomán ezennel
közölni tesszük, hogy a cs. és kir.
közös hadseregheli hadapród isko-
láknak mintegy 245 magyar honos
ifjak részére fentartott állami ala-
pítványai, magán alapítványi és tan-
díj fizetéses hely lesz az 1906-1907
tanév kezdetén betölthető.

Miről az érdeklődők azzal érte-
sítetnek, hogy a részletes pályá-
zati feltételek a városi katonai
ügyosztályban betekintheők és hogy
a hadapród iskolák ismertetésére
szolgáló „Tájékoztató” a honvédel-
mi miniszterium segédhivatali fő-
igazgatójánál díjmentesen kapható.

Arad szab. kir. város tanácsának
1906. évi május hó 19-én tartott
üléséből.

A városi tanács.

Feltűnő újdonság!
DELICE Minden hirdetés felesleges, a legnagyobb
egyszer veszi és többé más nem szivhat.
legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Az egyesült acetylen világítási r. t. Budapest délma-
gyarországi vezérképviselői.

KRISER TESTVÉREK
Telefon 765. Temesvár, Józsefváros. Telefon 765.

Ajánljuk pormentes, egyenletes szemnagyságu Car-
bidunkát, mely a gázt lassan fejleszti. 15° Celsiusnál és
760 mm. légnyomásonál 290—300 liter acetylengáz nye-
réséért jótállunk.

Árak: 488

1—3 mm. kor	34	} temesvári raktárunkban.
4—7 " "	38	
8—15 " "	82	
16—35 " "	81	

(darabokban)

Évente 8 főnyeremény.
300.000, 600.000 és 300.000
korona nyerhető a most kibocsátott

Hazai sorsjegyen,

mely amellyel, hogy nagyszerű játéktérrel bir és olcsón megszerezhető, kilátást
nyújt a vevőnek nagy árfolyamemelkedésből eredhető hasznára is.

Egy sorsjegyre több főnyeremény is eshet.

Ezen sorsjegyet árusítjuk:

Kézpénzfizetés mellett, szigorúan a napi árfolyam szerint.
Letétjegy mellett, ugyancsak napi árfolyam szerint drb.-ként 20.— K. fog-
laló ellenében és
Részletfizetés mellett 30 havi 6 K. — 1. és 18 havi 9 K. 50 l. részletre.
Már az 1-ső részletnek, vagy a foglalónak beküldése után átszarmaztatjuk a soro-
zat- és számmal ellátott eredeti részletjegyét, illetőleg letétjegyét, melylyel a
vevő a húzásra való teljes játékjogot szerzi meg.

Az első húzás már június 5-én lesz.

Alant közöljük választás céljából Hazai sorsjegyeink számjegyzékét: kérünk
azonnali rendeléseket, mert csak ez esetben küldhetjük meg a kívánt szerencseszámat.

Ezen sorsjegyszámok kizárólag nálunk kaphatók.

1242/1—50	1244/1—50	1246/1—50	1250/1—50	1252/1—50	1254/1—50	1256/1—50
1258/1—50	1260/1—50	1274/1—50	1276/1—50	1278/1—50	1280/1—50	1446/1—50
1450/1—50	1624/1—50	1626/1—50	1628/1—50	1630/1—50	1632/1—50	1636/1—50
1638/1—50	1640/1—50	1644/1—50	1646/1—50	1648/1—50	1650/1—50	1654/1—50
1656/1—50	1658/1—50	2562/1—50	2564/1—50	2566/1—50	2568/1—50	2570/1—50
2572/1—50	2576/1—50	2578/1—50	2580/1—50	4185/1—50	4187/1—50	4189/1—50
4191/1—50	4193/1—50	4197/1—50	4199/1—50	4241/1—50	4245/1—50	4247/1—50
4249/1—50	4251/1—50	4255/1—50	4257/1—50	4441/1—50	4443/1—50	4445/1—50
4447/1—50	4449/1—50	4451/1—50	4453/1—50	4457/1—50	4459/1—50	4461/1—50
4463/1—50	4465/1—50	4467/1—50	4469/1—50	4471/1—50	4473/1—50	4475/1—50
4477/1—50	4479/1—50	4481/1—50	4483/1—50	4485/1—50	4487/1—50	4489/1—50
4491/1—50	4493/1—50	4495/1—50	4497/1—50	4499/1—50	4501/1—50	4505/1—50
4507/1—50	4509/1—50	4511/1—50	4515/1—50	4517/1—50	4519/1—50	4543/1—50
4545/1—50	4547/1—50	4549/1—50	4551/1—50	4555/1—50	4557/1—50	4559/1—50
4561/1—50	5403/20—44	5411/26—50				

Budapest Erzsébetvárosi Bank Részv.-Társ.
váltóüzlete
Budapest, VII. ker., Kerepesi-ut 20. szám. 3717
Vidéki ügynökök előnyös feltételek mellett felvétetnek.

Telefon sz. 96. **Arad legrégebb kerékpár és varrógép javító-műhelye és raktára.**
1906. évi Modellek
„Puch”, „Praxiosa” és „Hollkal Premier”
kerékpárok.
Valódi „Singer” és „Pfaff”
varrógépek
das választékban a raktáron.
Gramophonok és lemezek, „Odeon”, „Zemophon” és „Colum-
bia” lemezek nagy választékban jutányosan kaphatók.
Hammer Vilmos
villanyműszerész, ARAD, Szabadság-tér 7. 1022

Vendéglő és sörcsarnok
megnyitás!

Van szerencsém a n. é. közön-
ség b. tudomására hozni, hogy az
igazságügyi palotával szemben, az új
utb. bernázban egy a kor modern
igényeknek mindenben megfelelő

sörcsarnokot
nyitottam.

Kitűnő jó magyar konyha. Na-
ponta friss csapolású kőbányai
sör, friss villásreggeli és hideg
felvágott kapható.

Tiszán kezelt italokról, vala-
mint pontos kiszolgálásról gondos-
kodva van. — A m. t. közönség
b. pártfogását kérve, maradtam ha-
zafias tisztelettel

Zámbó Samu,
vendéglős.

1277

Tavaszi és nyári idény 1906. évre
VALÓDI
BRÜNNI SZÖVETEK
Egy szelvény ára 3.10 mtr. hosszú tel-
jes férfiöltönyre elegendő (kabát, nad-
rág és mellény) csak
K 7.—, 8.—, 10.—, 12.—, 14.— jobb
K 16.— 18.— Anem K 21.— legfinomabb
valódi gyapjuból.
Egy szelvény fekete szalon öltönyre K 20.—,
valamint felöltő szövetek, turista-loden, selyem-
kamarn stb. gyári árban az olcsóért szelvé-
posztógyári raktár által

SIEGEL-IMHOF, BRUNN
Ninták legyen és bérmentve. Mintaszerinti számlá-
tasórt felelősséget vállalok. A magánvőre őrlési
előnyök hárulnak, hogy szövetelt fenti özegnél
közvetlen gyári piacon rendelhet. 3711

285—1906. g. sz.

Arlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági
széke a városháza külső és belső
festési munkálatainak elvégzése
iránt folyó évi június hó 5-én d. e.
10 órakor arlejtést tart.

Kiküldési-ár:

I. külső festés 2175 korona.

II. Belső festés 2325 korona.

Bánatpénzül leteendő a kiküldé-
si ár 10%-a kézpénzben vagy
elfogadható értékpapirokban.

Az arlejtésen csak írásbeli aján-
latokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan
az I. és II. ár-csoportra külön,
fenti záros idő letele előtt ayujtan-
dók be, s csak akkor vétetnek fi-
gyelembe, ha azokhoz a bánom-
pénz mellékelve van, s ha az
ajánlatot tevő kijelenti, hogy az
arlejtési feltételeket ismeri és el-
fogadja.

Az arlejtési feltételek a gazda-
sági tanácsnok urnál az arlejtést
megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági
székének 1906. évi május hó
28-án tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. r.
aljegyző.

A nmlts. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur által jóváhagyott

Aradvármegye

nagy fali

Térképe

108—144 cm. nagyságban, melynek eddigi ára
10 korona volt, leszállított áron

4 koronáért

vászonra huzva 7 korona,

vászonra huzva lécczel ellátva 8 koronáért

kapható

kiadóhivatalunkban.

Tekintve, hogy az egész készlet tulajdonunkba ment át, ajánljuk a sürgős megrendelést, mert ha e készlet elfogy, ugy többé nem lesz az ily potom áron beszerezhető.

A Franklin-Társulat kiadása.

A Magyar Remekírók

a magyar irodalom főművel

kilencedik sorozata most jelent meg a következő kötetekkel:

Deák Ferencz munkáiból I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Wlassics Gyula*.
Magyar népdalok. Sajtó alá rendezte bevezetéssel ellátta *Endrődi Sándor*.
Mikes Kelemen törökországi levelei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Erődi Béla*.
Petőfi Sándor munkái. I. és II. kötet. Kisebb költemények. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferencz*.

A már előbb megjelent nyolcz sorozatban a következő művek jelentek meg:

Arany János munkái. I. II. III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Rédl Frigyes*.
Arany László munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Kozma Andor*.
Bajza József munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferencz*.
Balassa Bálint báró és Zrínyi Miklós gróf. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Széchy Károly*.
Csiky Gergely színművei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Vadnai Károly*.
Csokonai V. Mihály munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Bánóczy József*.
Czuczor Gergely költői munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Zoltány Irén*.
Eötvös József báró munkáiból. I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Voinovich Géza*.
Garay János munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Ferenczi Zoltán*.
Gyógyósi István munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Badics Ferencz*.
Gvadányi József és Fazekas Mihály. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Négyesy László*.

Katona József és Teleki László gróf. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Rikosi Jenő*.
Kazinczy Ferencz műveiből. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Váczy János*.
Kemény Zsigmond báró munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Gyulay Pál*.
Kisfaludy Károly munkái. I. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Heinrich Gusztáv*.
Kisfaludy Sándor munkái. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Heinrich Gusztáv*.
Kölcsey Ferencz munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Angyal Dávid*.
Kossuth Lajos munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Kossuth Ferencz*.
Kurucz költészet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Erdélyi Pál*.
Madách Imre munkái. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Alexander Bernát*.
Pázmány Péter munkáiból. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Frankó Vilmos*.
Reviczky Gyula összes költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Koroda Pál*.
Gróf Széchenyi István munkáiból. I. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Berzeviczy Albert*.
Szigligeti Ede színművei. I. és II. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Bayer József*.
Tomba Mihály munkái. I. II. III. és IV. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Lévay József*.
Vajda János kisebb költeményei. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Endrődy Sándor*.
Vörösmarty Mihály munkái. I. II. III. IV. V. és VI. kötet. Sajtó alá rendezte és bevezetéssel ellátta *Gyulay Pál*.

A Magyar Remekírók gyűjteménye tizenegy 5 kötetes sorozatban jelenik meg. A teljes 55 kötetes munka ára 220 korona. Az ennek kiegészítőjeként megjelent Shakspera összes művei hat kötetbe kötve ára 30 korona, melyet a Magyar Remekírók vevői 20 korona kedvezményes áron kapnak. — Megrendeléseket elfogad minden könyvkereskedés és a

Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.)

MŰVÉSZETEK TÖRTÉNETE

a legrégebb időktől napjainkig.

A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszterium megbízásából

..... SZERKESZTI

BEÖTHY ZSOLT.

Kétezernél több szöveg közti illusztrációval, számos műmelléklettel és színes táblával.

Négy, negyedretü, átlag ötszáz lapra terjedő kötetben.

A teljes négy kötet ára diszkötésben 64 kor.

Előfizetési-iv!

Kelemen D. és Társa könyvkereskedése Budapest, IV. Reáltanoda-utca, előfizetési felhívást bocsát ki Beöthy: A Művészetek Története című műre, a mely 4 kötetben, negyedret alakban, fardentes, tehát soha meg nem sárguló papírosra nyomva és gazdagon illusztrálva jelenik meg rendkívül diszes kötésben. Eddig egy kötet jelent meg. Ezenkint egy-egy kötet jelenik meg. A teljes mű ára 64 korona és 3 koronás havi részletfizetésre szállítatik. A részletek a szállítástól kezdődőleg minden hó 1-én fizetendőek mindaddig, míg a mű teljes vételára kiegyenlítő nincs. A részletek be nem tartása esetén a folytatólagos kötetek a részletek pótlásáig visszatartanak; a lejárt és le nem fizetett részleteket a cégnek jogában áll, a portóköltés hozzászámítása mellett postai megbízással beszélni. A részletek elmulasztása esetében a részletfizetési kedvezmény megszűnik és az egész mű teljes vételára esedékessé válik. A vételár első részlete a mű szállításkor utánveendő.

A fenti előfizetési feltételeket tudomásul veszem, külön kikötést nem teszek és a fentiek alapján ezenel megrendelem a fentnevezett munkát koronás vételárért, a teljes mű átvételének kötelezettsége mellett. fizetendő havi koronás részletekben a rendelés keltétől kezdődőleg

..... könyvkereskedésénél.

Szóbeli megállapodások érvénytelenek.

Lakhely és kelet:

Név és állás:

Tessék olvas-
hatóan
aláírni

Az ill. díjjegyzék 30. tétele értelmében bélyegmentes.

Telefonszám 10.

HOFFMANN SÁNDOR

ARAD,

SZÍNHÁZ ÉPÜLET.

Nagy alkalmi vétel folytán nyári keztyük óriási választékban 20 krajczártól kezdve.

Csipkék és betétek hatalmas választékban legújabb minták 5 krajczártól feljebb.

Bélésárúk és diszek legolcsóbb árban legnagyobb választékban.

Gyermekek harisnyák és bokavédők 15 krajczártól kezdve.

Férfi harisnyák 20 kr. párja.

Fü trikók 20 kr.-tól kezdve.

Nagy raktár

honi gyártmányu

kelmekből, olcsóbban mint bárhol.

872

Telefonszám 10.

Rheuma, csusz, köszvény

fájdalmaknál rögtöni enyhülést idéz elő a

„Methyol“ balzsam. (Törvényesen védve)

Egy párszori bedörzsölés után a legmakacsabb fájdalom is megszűnik. Ára egy adagnak 1 kor. 60 fill.

Kapható az egyedüli készítőnél:

20 év óta tartó tyukszememet

kiirtottam az ön által feltalált világhírű Hajós-féle

„ANAGALLIN“-NAL,

miért is hálás köszönetet mond érette, tisztelője

Oláh Ferencz,
Arad-Ujtelep.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; csakis Hajós-féle „Anagallin“-t tessék kérni és elfogadni.

BRILLANTINE,

haj- és bajuszapolásához elismert kitűnő szer; soha nem avasodik 25 és 35 kros üvegekben.

Fenti szerek kaphatók:

3861

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyszerészeti laboratóriumában

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kerestetik

egy 2-3 szobás lakás, fürdőszobával, esetleg kis magános ház, lehetőleg a főtér közelében. Ajánlatokat a kiadóhivatal továbbítja.

Dr. Wolfner Pál

a Szocializmus története füzve 2 kötetben 3 kor. **INGUSZ I. és FIA** könyvkereskedésében
Telefon 517 285

Eladó tölgy épülete

1905/6. év telén termelt, élesen faragott 26 darab 9 méter hosszú, 17-18/15 ctm. vastag, 5 drb. 16 méter hosszú 9-10/10 ctm. vastag és 2 drb. 11 m. hosszú 10-11/14 ctm. vastag, repedés nélküli, egészséges, száraz tölgyfa gerenda, Knaue József körjegyzőnél Berzován eladó. Ajánlatok az egész (7 köbméter) fatömegre egységárban teendők. 1451

Ötvenezer darab

különféle színes férfi és női nap és esernyő 1 forint 10 kőtől kezdve eladatnak Hegedüs Arminnál, Szabadság-tér 17., a 13 vértani szoborral szemben. 1856

Jég

kapható havi bérletben naponta házhoz szállítva Petőfi-u. 7/a. Telefon 199 szám. 1128

Uri családnál

Erzsébet köruton szépen burorozott külön bejárati szoba azonnal kiadó. Esetleg teljes ellátással. 1483

Uri emberek

étkezésre elfogadtatnak, esetleg házon kívül is. Batthyány-utca 22 ajtó 5. 1482

10486/1906. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezenel közhírré tesszük, hogy a m. kir. pécsi és nagyvárad honvéd hadapréd iskolákban az 1906-1907. tanév kezdetén több magán alapítványi és tandíjmentes hely fog betölteni.

A részletes pályázati feltételek a városi katonai osztályban betekintheők.

Arad sz. kir. város tanácsának 1906. évi május hó 26. án tartott üléséből.

A városi tanács.

Csodásan és rögtön hat
lábizzadás ellen

Dr. Tsajkovszky-féle szer

Ha ezen folyadékkal naponta egyszer megnedvesítjük a lábakat, akkor kétszeri alkalmazás után teljesen és biztosan megszűnik a cipők, illetőleg a lábak undorító büze.

Egy üveg ára 1 korona.

Főraktár: 3871

G. Földes Kelemen

gyógyszerésznél

Arad, Deák Ferencz-utca.

2141-906 pm.

Pályázati hirdetmény.

Arad szab. kir. város rendőr hatóságánál üresedésbe jött és 1400 kor. évi fizetéssel és 280 kor. évi lakbér illetményvel javadalmazott rendőr segédtszti állásra pályázatot hirdetek.

Az 1883. évi 1. t. cz. 19. §-a szerint vagy annál magasabb minősítési okmányokkal felszerelt pályázati kérvények 1906. évi június hó 9 ik napjáig bezárólag Arad szab. kir. város polgármesteréhez lesznek benyújtandók.

Jogvétség és rendőri gyakorlat előnyben részesül.

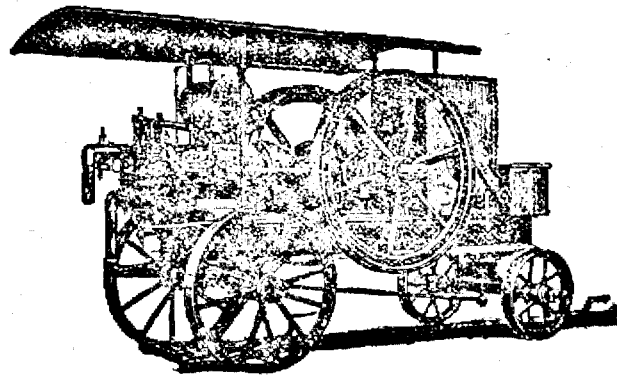
Arad, 1906. évi május hó 25

Institoris,
kir. tanácsos,
polgármester

CSÉPLÉSI ÉS GAZDASÁGI CZÉLOKRA

legjobban bevált

BENZIN MOTOROK.

Ipari és malom-
hajtásra

legolcsóbb üzemű

szívó-
gázmotorok.

Legelőnyösebben kaphatók

BECK és GERGELY

motor- és gépgyárában Budapest, V. Váci-ut 12.

3838

Gép és géprészek,

javítást, esztergályozást, kiöntést találnak jutányosan.

Kaufmann Ignác

1469

gőzmalmában

Pankotán.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy az **Andrássy-tér 20. szám alatt létezett**

divatáruházamat

Andrássy-tér 16. sz. alá

Szabó Albert ur házába [volt Gebhart-féle házba]

helyeztem át.

Divatáruházamat teljesen új árukkal szereltem fel és azokat a legjutányosabb áron az om forgalomba

Olcsó árak és nagy választék!

Nyári mosó újdonságokban u. m.: színes zephyrek a legre-
mekebb mintákban. Delen, battist és mosó voilok

Angol vásznak ruhára minden színben

1344

Újdonság: Fehér és ecru vászon blousokban.

Különlegességek: Blous és jouponokban

SINGER SÁNDOR divatáruháza

Arad, Andrássy-tér 16.

A Nádor-szállodával szemben.

